Jean-Baptiste Poquelin

MOLIÈRE

Tartüf

[Le Tartuffe]

Türkçesi

Şehsuvar Aktaş, Ayşe Selen, Çetin Sarıkartal

Mitos Boyut

TİYATRO / OYUN DİZİSİ 267

MOLIÈRE / TARTÜF

Bu kitaptaki oyunun Fikir ve Sanat
Eserleri Yasasından ve yasalardan
kaynaklanan tüm hakları
yazarına ve çevirmenine aittir.
Yayınlanan oyunların sahnelenmesi,
oynanması, herhangi bir amaçla
eserlerden yararlanılması ancak
eser sahibinin iznine bağlı olduğundan,
bu eserden yararlanacak olan
kişi veya kurumlarla, kuruluşların
çevirmenlerine
başvurmaları zorunludur.

Çevirinin Türkiye Yayın Hakları:
TEM Yapım Ltd., 2008

Mitos-Boyut Tiyatro Yayınları
Oyun Dizisi 267
Molière / Tartüf (Le Tartuffe)

Basım: 2017

Baskı: Mutlu Basım / Topkapı-İstanbul; Tel 212. 577 72 08
Davutpaşa Cad. Güven İşmerkezi, C Blok, No. 256

Mitos-Boyut
TEM Yapım Yayıncılık Ltd. Şti.
Osmanlı Sok. Osmanlı İşmerkezi 18/12; Taksim- Beyoğlu, 34437 İstanbul
Tel: 212. 249 87 37-38; Faks: 212. 249 02 18
E.posta: mitosboyut@gmail.com
Web: mitosboyut.com.tr

Mitos-Boyut ❖ OYUN DİZİSİ 267

Jean-Baptiste Poquelin

MOLIÈRE

TARTÜF

[Le Tartuffe]

5 Perde

(1664-1669)

Fransızca aslından çevirenler:
Şehsuvar Aktaş
Ayşe Selen
Çetin Sarıkartal

Mitos Boyut

İÇİNDEKİLER

Önsöz / Ayşe Selen, Şehsuvar Aktaş, Çetin Sarıkartal ... 5

Tartüf (*La Tartuffe*) ... 7

Dipnotlar, ... 96

ÖNSÖZ

Tartuffe, **Molière**'in en çok okunan ve oynanan oyunlarından biri olarak Türkiye'de de büyük ilgi görmüş ve dolayısıyla 19. yüzyılın ikinci yarısından bu yana farklı dönemlerde birçok kez oynanmış. Buna bağlı olarak, oyunun günümüze dek çeşitli çevirileri yapılmış.

Biz de bu çeviriyi Tiyatrotem tarafından oynanmak üzere yaptık. Oyunun daha önceki çevirilerine yazılmış olan önsözlerde **Molière**'in üretimi içinde bu oyunun yeri ve de oyunun Türkiye'deki tarihi üzerine ayrıntılı bilgi sunulmuş. Özellikle **Orhan Veli Kanık**'ın 1944 yılında Maarif Vekâleti için yaptığı çeviriye yazdığı kapsamlı önsözde, oyunun edebi çözümlemesini de içeren değerli bilgiler mevcut.

Tartüffe'ün Türkiye'de tiyatro çevresi tarafından gayet iyi bilinen ve çalışılan bir oyun olması da göz önünde tutulursa, doğrusu tekrara düşmeksizin oyun hakkında söylenebilecek fazla yeni bir şey yok. Belki tek bir noktaya değinmek yerinde olur: **Molière**, oyunda 17. yüzyılın ikinci yarısında Fransız orta sınıfının yobazlığa prim veren bir tutuculukla soylu özentiliği arasında savruluşunu eleştirirken, şehvet kavramından bir araç olarak yararlanıyordu. Özellikle Orgon ve Tartuffe karakterlerinin ilişkisinde, söz konusu şehvet olgusunun erkek egemenliğiyle ilişkili bir boyutu olduğuna ve bunun politik içermeleri de bulunduğuna dikkat etmek gerek. Bu nokta, oyunu ilerde sahnelemek isteyenlere yeni bir kapı açabilir.

Durum böyleyken, yani bugüne dek gelmiş çeşitli *Tartuffe* çevirileri varken, oyunu neden yeniden çevirdiğimizi açıklamak ve nasıl çevirdiğimizi betimlemek daha önemli görünüyor. Kanımızca, Türkiye'de şimdiye dek yapılmış olan *Tartuffe* çevirileri iki grupta değerlendirilebilir. Birinci grubu "oyun metni" özelliğini daha fazla taşıyan çeviriler, ikinci grubu ise daha "edebi" çeviriler olarak adlandırmak

mümkün. Erken döneme ait çevirilerin, yani **Ahmet Vefik Paşa** ve **Ziya Paşa** çevirilerinin, oyun özelliği ağır basar. Aynı zamanda bu çeviriler, **Molière**'in özgün metnine yaklaşan biçimde, kısmen manzumdur. Daha sonraki "edebi" çeviriler ise – **Orhan Veli** ve **Cevdet Perin** çevirileri ile yakın tarihte çıkan **Mustafa Durak** çevirisi – metnin içerdiği anlamı eksiksiz olarak aktarmaya odaklanmış görünmektedir. Ancak bu çeviriler düzyazı biçimindedir. Bizim burada yapmaya çalıştığımız şey, bu iki özelliği kaynaştırarak çevirmek olarak görülebilir. Yani, oynamak üzere çevirdiğimiz için, öncelikle sözlerin oyunda söylendiğinde nasıl duyulacağına ve oyuna nasıl kapı açacağına odaklandık. Ancak, herhangi bir dizenin anlamını yanlış ya da eksik çevirmeme konusunda da titizlik gösterdik. Bu çevirinin özgünlüğü, **Molière**'in Fransızcasında var olan vezin ve kafiye düzeninin Türkçe'deki karşılığını sunmayı hedefleyen, tümüyle manzum ilk çeviri olmasıdır. Aslında, "özgün şiiri Türkçe söyleme" olarak adlandırabileceğimiz bu çevirinin, oyunsuluk ile edebilik özelliklerini birleştirmede de büyük olanak sağladığını gözlemledik. Oyunu sahneleyecek olan sanatçıların uygulamada bunu daha da iyi fark edeceklerini sanıyoruz.

Son olarak, çeviri yöntemimizi betimlemek isteriz. Fransızca özgün metindeki beyit yapısını izleyerek, öncelikle her bir beytin anlamını açımladık, sonra da bunu uygun vezin ve kafiye düzeniyle Türkçe söyledik. Öte yandan, şiirin değişik bölümlerinde söylemin –**Aristoteles**'in terimleriyle ifade etmek gerekirse– "diyalektik" ya da "retorik" özelliklerinden hangisini izlediğine de dikkat ettik. Zaten Fransızca özgün metni oyunsu kılan unsurun, kimi yerlerde atışma, kimi yerlerde de söz yarıştırma biçiminde ilerleyişi olduğu açıkça görülüyor. Bu özellikleri Türkçe'de yaşatmak için uğraştık. Umarız okurları ve tiyatrocuları memnun eden bir çeviriye erişmişizdir.

Şehsuvar Aktaş, Ayşe Selen, Çetin Sarıkartal/İST.-Aralık 2007

Jean-Baptiste Poquelin

MOLIÈRE

TARTÜF

[Le Tartuffe]

5 Perde

(1664-1669)

Fransızca aslından çevirenler:
Şehsuvar Aktaş
Ayşe Selen
Çetin Sarıkartal

KİŞİLER

MADAME PERNELLE	Orgon'un annesi
ORGON	Elmire'in kocası
ELMIRE	Orgon'un karısı
DAMIS	Orgon'un oğlu
MARIANE	Orgon'un kızı, Valère'in sevgilisi
VALÈRE	Mariane'ın sevgilisi
CLÉANTE	Orgon'un kayınbiraderi
TARTUFFE	Sahte dindar
DORINE	Mariane'ın hizmetçisi
MONSIEUR LOYAL	İcra memuru
FLIPOTE	Madame Pernelle'in hizmetçisi
POLİS	

I. PERDE

1. Sahne

Madam Pernelle ve hizmetçisi Flipote, Elmire, Mariane, Dorine, Damis, Cléante.

MADAME PERNELLE

Hadi, Flipote, hadi, kurtulayım şunlardan bir an önce.

ELMIRE

Öyle hızlı yürüyorsunuz ki, yetişilmiyor size.

MADAME PERNELLE

Yeter gelin hanım, üzerime varmayın daha,
Karnım tok benim böyle numaralara.

ELMIRE

Size karşı vazifemizi her zaman yapıyoruz;
Anneciğim, neden böyle çabuk ayrılıyorsunuz?

MADAME PERNELLE

Evi bu halde görmeye yüreğim dayanmıyor,
Kimse hatırımı saymaya tenezzül etmiyor.
Gidiyorum, zira evinizin şakulü şaşmış,
Öğüt vereyim diyorum, herkeste dil bir karış.
Saygı maygı yok, herkeste bir anırtı,
Ev değil, sanki Dingo'nun ahırı!

DORINE

Eğer...

MADAME PERNELLE

Siz canım, bir hizmetçisiniz,
Çeneniz biraz fazla düşük ve çok densizsiniz.
Burnunuzu her yere sokarsınız.

DAMIS

Ama...

MADAME PERNELLE

Yavrum, siz tam anlamıyla bir aptalsınız!
Bu sözler bana ait, babaannenize;

Ve yüzlerce kez söyledim pederinize,
Bu oğlan ipini koparmış gidiyor, bu gidişle kimseye hayrı dokunmayacak diye.

MARİANE

Sanırım...

MADAME PERNELLE

Aman, siz de onun kardeşi değilmisiniz!
Suya sabuna dokunmazsınız, adeta bir meleksiniz!
Ama ne demişler, en beteri durgun sudur,
Siz saman altından su yürütüyorsunuz, ki en nefret ettiğim şey budur.

ELMIRE

Ama anne...

MADAME PERNELLE

Gelin Hanım, hoşunuza gitmese de söyleyeyim,
Gidişatınız vahim mi vahim.
Sizden onlara iyi örnek olmanız beklenirdi,
Rahmetli anaları bu konuda pek iyiydi.
Pek üzüyor beni müsrifliğiniz,
Böyle prensesler gibi giyinişiniz.
Kendini yalnızca kocasına beğendirmek isteyen kimse,
Gelin Hanım, gerek duymaz bunca süse püse.

CLÉANTE

Ama Madam, nihayetinde...

MADAME PERNELLE

Size gelince, Gelin Hanım'ın biraderi,
Çok değer verir, sever, sayarım sizi.
Eğer oğlumun, yani onun kocasının yerinde olsa idim,
Hanemize adım bile atmamanızı rica ederdim.
Durmadan öyle vecizeler yumurtluyorsunuz ki hayata dair
Dürüst insanların bunlara hiç uymaması gerekir.
Size biraz açık konuştum, ama n'apayım huyum bu benim,
Yüreğimden geçeni hiç gevelemem, söylerim.

DAMIS

Sayın Tartuffe'ünüz şüphesiz çok memnundur.

MADAME PERNELLE

O, kulak verilmesi gereken muhterem bir insandır.
Sizin gibi bir çılgının ona dil uzattığını görmek
Çatlatır insanı, çileden çıkarır.

DAMIS

Ne? Asıl çileden çıkan benim burada,
Eleştirmen bir yobaz gelip zalim bir iktidar kursun ha?
Beyimizin rızası yoksa,
Gönlümüzce dağıtamayacağız ha?

DORINE

Onun laflarına, hikmetlerine kulak verilse
Suç işlemeden adım atamaz kimse,
Çünkü işgüzar eleştirmen her şeyi denetliyor.

MADAME PERNELLE

Ve denetlediği her şey pek iyi denetlenmiş oluyor.
Onun bütün maksadı sizi hak yoluna döndürmekti;
Ah, oğlum ne yapıp edip onu size sevdirecekti.

DAMIS

Yo, babaanne bakın, ne babam ne başka kimse
Zorlayamaz beni ona iyi niyet beslemeye.
Başka türlü konuşsam yüreğime ihanet etmiş olurum,
Onun davranışlarına hep sinir oluyorum.
Sanırım bu işin sonu kötüye varacak,
Bu düztabanla başım belaya girecek.

DORINE

Eloğlunun biri gelsin, burada ahkâm kessin,
Ee, bu insanın kanına dokunur, kesin.
Ayağında pabucu, sırtında çulu olmayan bir dilenci gelsin,
Neydim n'oldum demeden her şeye karşı çıksın, efendilik etsin.

MADAME PERNELLE

Ah nerde? Her şey pek bi' yolunda giderdi,
Onun hikmet dolu emirleri yerine gelseydi.

DORINE

Sizin hayallerinizde o olmuş bir evliya;

Halbuki inanın bana, işi gücü riya!

MADAME PERNELLE

Dile bakın, dile!

DORINE

Ne ona güvenirim, ne de uşağı Laurent'a
Sağlam bir kefil olmadıkça.

MADAME PERNELLE

Uşağının nasıl biri olduğunu bilmem,
Ama efendisinin iyiliğine kefil olurum ben.
Size gelince, sırf doğruları söylediği için
Kötülüğünü isteyin, onu canından bezdirin!
Oysa onun kalbi sırf günaha karşı,
Onu yöneten tek şeyse Tanrı rızası.

DORINE

Peki ama neden bir süreden beri
Çekemez oldu hiç eve gelip gideni?
Namuslu bir ziyaret neden Tanrı'nın gücüne gitsin,
Bunun için kopan yaygarayla kafamız şişsin?
Laf aramızda, ben size söyleyeyim mi ne oluyor?
Bence vallahi bu, hanımı kıskanıyor.

CLÉANTE

Kesin! Konuşup duruyorsunuz ağzınızdan çıkanı kulağınız işitmeden.
Bir tek o değil ki rahatsız olan o ziyaretlerden:
Düşüp kalktığınız insanların kopardığı tantanalar,
Kapının önünden hiç eksik olmayan lüks arabalar…
Bir alay uşak ortalığı velveleye veriyor,
Bütün komşuları canından bezdiriyor.
Aslında insan hiçbir şey olmadığına inanmak istiyor,
Lakin herkesin dilinde ve bu da hoş olmuyor.

CLÉANTE

Ne yani, elâlemi susturalım mı zorla?
Ne can sıkıcı bir şey olurdu hayatta,
Aptalca konuşmalar yapılıyor diye ardından
Vazgeçmesi insanın en iyi dostlarından.

Yine de böyle yapmaya karar verilebilirdi;
Ama inanıyor musunuz zorla susturabileceğinize herkesi?
Hiçbir sur dayanamaz dedikodular karşısında,
Gelin, aldırış etmeyelim bu aptal gıdaklamalara.
Biz tüm masumiyetimizle yaşamaya bakalım,
Onlar da gevezelik etsinler bırakalım.

DORINE

Hakkımızda kötü konuşanlar sakın,
Komşumuz Daphné'yle kocacığı olmasın.
Hali tavrı en gülünç olan,
Başkasını çekiştirmekte önde gidendir her zaman.
Ufacık bir ilişkiye dair azıcık bir şey sezseler
Onu ele almakta hiç gecikmezler,
Haberi büyük bir sevinçle yayarlar,
Diledikleri yere çekmekten geri durmazlar.
İstedikleri gibi yorup başkasının hareketlerini,
Mazur gösterdiklerini düşünürler kendilerininkini.
Onlarınkiyle bir benzerlik bulmanın boş ümidiyle
Masumiyet katarlar dalaverelerine.
Ya da başkalarının üstüne atarlar kabahati,
Hafifletmek için omuzlarındaki ağır töhmeti.

MADAME PERNELLE

Bu düşüncelerin ne aslı ne astarı var,
Herkes bilir, Orante[1] örnek bir hayat sürer.
Bütün yaptıkları hak yolunadır; ayrıca duydum ki,
O da hiç hoş karşılamıyormuş buraya gelip gideni.

DORINE

Örnek pek güzel ve o hanımın iyiliğine yok diyecek;
Sade, ağırbaşlı bir insan gibi yaşadığı da gerçek.
Ama içindeki bu güçlü iman yaşından kaynaklanıyor,
İster istemez mazbut bir hayat yaşadığı biliniyor.
Kendisi kalpleri çelebildiği sürece
Güzelliğinin tadını çıkardı olabildiğince.
Ama görünce gözündeki ferin söndüğünü
Kendisini terk edenlerden çevirmek istiyor yüzünü.

Yüce bir iffetin şatafatlı örtüsüyle
Yıpranmış cazibesini gizlemek niyetinde.
Bunlar zamane kokonalarının başvurduğu çarelerdir,
Çapkınların kaçtığını görmek onlara pek zor gelir.
Böylesi bir terk edilişten doğan kara endişeleri
Ancak namus kumkuması olmakta buldurur çareyi.
Bu hayırsever kadınların nobranlığı
Hoş görmez hiçbir şeyi, denetler köşe bucağı.
Herkesi kınarlar yüksek perdeden;
Hayırseverlikten değil, hasetten.
Yaşlanınca mahrum kaldıkları zevkleri
Bir başkasının sürmesine yok tahammülleri.

MADAME PERNELLE

İşte tam hoşunuza gidecek cinsten masallar,
Gelin Hanım, sizin evinizde insanı susmaya zorluyorlar.
Çünkü hanımefendi sazı eline aldı mı bırakmıyor bakıyorum
Ama ben de nihayetinde bir iki laf etmek istiyorum.
Size söylüyorum, oğlum en akıllı işi yaptı
Eve almakla şu dindar adamı.
Tanrı onu bir lütuf olarak gönderdi bu eve,
Şaşkın ruhlarınıza doğru yolu göstermek üzre...
Selametiniz için kulak vermelisiniz ona,
Azarlamaz o müstahak olmayanı asla.
Bu ziyaretler, balolar, boş lakırdılar,
Hepsi şeytanın aklına gelen icatlar!
Oralarda dindar bir söz işitildiği vaki değildir,
Bunların hepsi fasa fiso, boş sözlerdir.
Sık sık konu komşu da nasibini alır bundan,
Konuşurlar en olmayacak kişinin de ardından.
Sonunda kafası karışır aklı başında olanların da,
Bu nev'i meclislerin karmaşasında.
Bin türlü gıdaklama başlayıverir hiç yoktan sanki.
Geçenlerde âlim bir zatın isabetle belirttiği gibi
Hakikaten tam Babil Kulesi'ne benzer,
Hep bir ağızdan lak lak ederler, bir arpa boyu yol giderler.

Neden bu teşbihi yaptığına gelince... *(Cléant'ı göstererek)*
İşte beyimiz kıkırdamaya başladı bile...
Siz gidin de sizi güldüren o kaçık arkadaşlarınızı bulun.
Yoksa... Elveda Gelin Hanım, sözlerim burada son bulsun.
Bilin ki, artık bu haneden sıtkım sıyrıldı,
Bir daha da atmam buraya adımımı.
(Flipote'a tokat atar)
Hadi, yürüyün siz de! Dalmış, alık alık bakıyorsunuz öyle.
Allah kahretsin; ben sizin hakkınızdan gelmesini bilirim,
Yürüyelim, pasaklı, yürüyelim.

2. Sahne

Dorine, Cléante.

CLÉANTE
Uğurlamaya hiç gitmek istemiyorum,
Yine bana çemkirir diye korkuyorum.
Bu yaşlı kadının...
DORINE
Ah pek yazık doğrusu,
Duymaması, hakkında böyle konuştuğunuzu.
Herhalde sizin biraz fazla ileri gittiğinizi,
Bu lafı hak edecek yaşta olmadığını söylerdi.
CLÉANTE
Nasıl da bir hiç için köpürdü bize,
Ne kadar da düşkün şu Tartuffe'üne.
DORINE
Oho, oğlunun yaptıklarının yanında bunlar hiç kalır gerçekten
Onu bir görseniz; beterin beteri varmış dedirten cinsten.
Memleket meseleleri aklını başına getirmişti[2]
Ve cesaretle Kral'a hizmet etmişti.
Ama şaşkın biri oldu iyice
Kapıldığından beri Tartuffe'e.
Ona kardeşim diye hitap ediyor, onu bağrına basıyor,

Anasından, çoluk çocuğundan yüz kat daha çok seviyor.
Onunla paylaşıyor bütün sırlarını,
Ona danışıyor bütün işlerini.
Ona sarılıyor, onu öpüyor, titriyor üstüne;
İnsan metresine bu kadar sevgi göstermez bence.
Sofrada en başa oturtuyor kendisini
Sevinçle seyrediyor silip süpürmesini.
Her yemeğin en lezzetli tarafını ona bırakmamız gerekiyor,
Şayet geğirecek olsa ona 'Allah afiyet versin,' diyor.
Velhasıl onun için deliriyor; Tartuffe onun her şeyi, kahramanı,
Her yaptığına hayran, dilinden düşürmüyor onun laflarını.
Mucize gibi görünüyor ona yaptığı en küçük bir hareket,
Ağzından çıkan her söz onun için bir hikmet.
Tartuffe iyi tanıyor kurbanını, istiyor bu halinden yararlanmayı,
Biliyor binbir renge bürünüp gözlerini kamaştırmayı.
Sofuluğu sayesinde ondan para sızdırıyor ha bire,
Ve hepimizde kusur bulma hakkını görüyor kendinde.
Uşağı olacak o sersem de ondan geri durmuyor,
Her şeye bulaşıp bize ders vermeye kalkıyor;
Gelip nasihat çekiyor, vaaz veriyor belerterek gözlerini,
Ve fırlatıp atıyor kurdelalarımızı, allıklarımızı, yapma benlerimizi.
Alçak, geçen gün paramparça etti kendi elleriyle
Bulduğu bir mendili[3] Azizlerin Hikmeti'nin[4] içinde.
Neymiş efendim, korkunç bir suç işliyormuşuz,
Şeytanın süslerini kutsal şeylere karıştırıyormuşuz.

3. Sahne

Elmire, Mariane, Damis, Cléante, Dorine.

ELMIRE

Ne mutlu size, kapıya kadar gelmediniz,
Orada bize çektiği nutku işitmediniz.

Neyse, kocamı gördüm; henüz görmemişken o beni
Çıkıp yukarıda bekleyeyim gelmesini.

CLÉANTE

Bense vakit kaybetmemek için onu burada bekleyeceğim
Ve kendisine şöyle bir merhaba diyeceğim.

DAMIS

Kız kardeşimin izdivacına dair ona bir şeyler çıtlatın;
Tartuffe'ün buna karşı çıkmasından korkarım.
Kaygım, babamı zorlamasıdır böyle bir fikir değişikliğine;
Bu işe ne kadar önem verdiğimi bilmiyor değilsiniz siz de.
Eğer yanıyorlarsa kız kardeşimle Valère aynı ateşle,
Biliyorsunuz benim de gönlüm var onun kız kardeşinde.
Eğer gerekiyorsa...

DORINE

Geliyor.

4. Sahne

Orgon, Cléante, Dorine.

ORGON

O, merhaba kardeşim.

CLÉANTE

Ben de çıkıyordum geri döndüğünüzü görünce pek sevindim
Kırlar da henüz çiçeklenmedi zaten.

ORGON *(Cléante'a)*

Dorine... Kayınbiraderim, biraz durun lütfen.
Endişelerimi savuşturmak için müsaade edin de sizden
Evle ilgili havadisleri öğreneyim hemen. *(Dorine'e)*
Bu iki günden beri her şey yolunda gitti mi?
Evdekiler ne yapıyor, nasıl keyifleri?

DORINE

Hanımın önceki gün akşama kadar ateşi vardı,
Bir de akıl almaz bir baş ağrısı!

ORGON

Ya Tartuffe?

DORINE

Tartuffe mü? Onun keyfi pek gıcırdı!!
Eti budu yerinde; cildi parlak, al al dudakları!

ORGON

Zavallı adam!

DORINE

Akşam hanımın midesi çok bulandı,
Yemekte hiçbir şeye dokunmadı;
O berbat baş ağrısı hâlâ devam ediyordu.

ORGON

Ya Tartuffe?

DORINE

O, hanımın karşında tek başına yemeğine yumuldu;
Pek sofu bir şekilde indirdi iki kekliği midesine,
Kıyılmış yarım bir butla birlikte.

ORGON

Zavallı adam!

DORINE

Bütün gece böyle geçti;
Hanımefendi hiç kırpmadı gözlerini.
Uyutmadı onu hiç ateş nöbetleri,
Sabaha dek başında beklememiz gerekti!

ORGON

Ya Tartuffe?

DORINE

Pek tatlı bir uyku bastırdı birden,
Masadan kalktı, odasına çıktı hemen.
Sıcacık yatağına serildi,
Sabaha kadar deliksiz bir uyku çekti.

ORGON

Zavallı adam!

DORINE

Sonunda hanımefendi dediğimize geldi,
Kan aldırmaya karar verdi.
Ve rahatlayıverdi anında!

ORGON

Ya Tartuffe?

DORINE

Her zamanki gibi cesaretini topladı da,
Tüm kötülüklere karşı güçlendirdi ruhunu,
Telafi etmek için hanımefendinin akan kanını,
Dört koca bardak şarap içti öğle yemeğinde.

ORGON

Zavallı adam!

DORINE

Nihayet ikisinin de keyfi yerinde.
Ben önden gideyim hanımefendiye haber vereyim,
Ve hastalığıyla yakından ilgilendiğinizi bildireyim.

5. Sahne

Cléante, Orgon.

CLÉANTE

Enişte, gözünüzün içine baka baka dalga geçiyor sizinle bu kadın,
Darılmayın, gücenmeyin sakın.
Size açıkça söyleyeyim ki, bu davranışı adil,
Sizin yaptığınız görülmüş işitilmiş şey değil.
Günümüzde bir adam bu kadar büyüleyici olabilir mi,
Kendi uğruna size her şeyi unutturacak denli?
Yanınızda sefaletten kurtulduktan sonra,
Sizi öyle bir noktaya getirdi ki...

ORGON

Kayınbirader, biraz durun orda!
Hakkında konuştuğunuz kişiyi tanımıyorsunuz...

CLÉANTE

Peki tanımıyorum, madem öyle istiyorsunuz...
Ama yine de, bilmek istiyorum, nasıl bir adam acaba...

ORGON

Kardeşim, siz de büyülenirdiniz onu tanıyınca

Ve hayranlığınızın sonu gelmezdi,
Bu öyle bir adam, ah, bir adam... bir adam ki...
Onun derslerini iyi dinleyen derin bir huzuru tadar,
Herkese birer pislikmiş gibi bakar.
Evet, bambaşka biri oluyorum onunla konuştukça,
Hiçbir şeye gönül bağlamamayı öğretiyor bana.
Her türlü dostluktan kopanıyor bağını ruhumun...
Görsem de öldüğünü kardeşin, ananın, çoluğun, çocuğun
Zerre kadar gam yemem.

CLÉANTE

Enişte, işte insanî his diye bunlara derim ben.

ORGON

Ah, ona nasıl rastladım bir görseydiniz,
Ona gösterdiğim dostluğu siz de gösterirdiniz.
Her gün sakince gelirdi kiliseye,
Diz çökerdi tam da benim önümde.
Öyle cânı gönülden dua ederdi ki,
Ol cemaatin gözü ona çevrilirdi.
İçini çeker geçerdi kendinden o an,
Yerleri öperdi tevazuuyla durmadan.
Ben çıkarken de benden önce davranırdı,
Maksadı kapıda bana okunmuş su sunmaktı.
Kim olduğunu, nasıl yoksul kaldığını öğrenince,
Yardımda bulunurdum elimden geldiğince.
Sonunda Tanrı onu bana, evime getirdi,
İşte o gün bugündür haneye refah geldi.
Bakıyorum herkese çıkışıyor, hatta karıma bile;
Son derece ilgileniyor benim şerefimle.
Karıma yan gözle bakanı bana haber veriyor,
Bu konuda benden on kat kıskanç davranıyor.
İnanamazsınız sofuluğunu nerelere vardırdığına,
Kendini günahkâr sayar niyetini şu kadar bozacak olsa.
Neredeyse bir hiç yüzünden yer içi içini,
Öyle ki geçen gün suçluyordu kendini,

Dua ederken yakalamış bir pire
Ve onu hırsla öldürmüş diye.

CLÉANTE

Bak sen; enişte, siz galiba deliriyorsunuz;
Böyle konuşarak benimle alay mı ediyorsunuz?
Ve sanıyorsunuz ki tüm bu gülünçlükler...

ORGON

İmansızlar gibi konuşuyorsunuz kayınbirader!
İçin için teşnesiniz biraz buna.
Size söylediğim üzre onlarca defa,
Bir gün belaya sokacaksınız başınızı.

CLÉANTE

İşte sizin gibilerin malum lakırdısı.
İsterler ki kör olsun herkes onlar gibi,
İnançsızlık oluyor gözlerin iyi görmesi.
İçi boş gösterişlere inanmayan da
Kutsal şeylere saygısız ve inançsız sayılmakta.
Hadi hadi, bütün bu lakırdılarınız beni hiç korkutmuyor,
Ben lafımı biliyorum, Tanrı da yüreğimi görüyor.
Bütün bu sahte tavırlarınızın olacak değiliz kölesi,
Kahramanın olduğu gibi müminin de var sahtesi.
Nasıl ki gerçek kahramanların tantana yaptığı pek
görünmez
Şereflerinin peşinden nereden nereye gittikleri pek bilinmez
Gerçek müminler de, ki peşlerinden gidilmesi gereken
onlardır
Yapmacık davranışta bulunmayan insanlardır.
Ne yani! Hiç ayrım yapmayalım mı yoksa,
Riyakârlık ile dindarlık arasında?
İkisiyle de aynı dilden mi konuşulsun;
Yüze de maskeye de aynı itibar gösterilsin,
Samimiyetle sahtelik eş görülsün,
Görünenle gerçek karıştırılsın,
Kişi kadar gölgesine de değer verilsin,
Kalp para ile sahicisi bir mi tutulsun?

Çoğu insanın tuhaftır yaradılışı,
Asla görülmez gerçek tabiatı;
Onlar aklın sınırlarını pek dar sanırlar,
Mizaçları ne olursa olsun hadlerini aşarlar.
En asil şeyi berbat ederler genellikle,
Aşırısına gideyim, iyice zorlayayım diye.
Enişte, bunları bilvesile söyleyeyim dedim, bilesiniz.

ORGON

Evet, muhakkak ki siz saygıdeğer bir âlimsiniz.
Sizde toplanmış dünyanın bütün bilgisi,
Sizsiniz tek bilge, tek aydınlanmış kişi,
Bir kâhin, bir ermişsiniz yaşadığımız asırda,
Aptal kalır tüm insanlar sizin yanınızda.

CLÉANTE

Ben ne saygıdeğer bir âlimim, enişte,
Ne de tüm bilgiler mevcut elimde.
Kısacası bir şey varsa bildiğim,
Gerçekle sahteyi ayırabilirim.
Nasıl ki gerçek dindardan daha fazla övülmeyi hak eden
Herhangi bir kahraman tasavvur edemiyorsam,
Dünyada hiçbir şeyi gerçek inanışın ilahi şevkinden
Daha soylu ve daha güzel bulmuyorsam,
Sahte imanın alçıyla kaplı yüzünden,
Ayan beyan ortadaki bu şarlatanlardan, meydan müminlerinden
Daha iğrenç bir şey de tasavvur edemem.
Ki bunların aldatıcı sırıtışları ve küfürleri
Fanilerin en aziz, en kutsal saydığı şeyleri
Rahatça istismar eder
Ve onları oyuncak eder.
Bu insanlar ki çıkar peşindeki ruhlarıyla
Sofuluğu bir mesleğe, ticarete dönüştürürler;
Sahte tavırları ve işmarlarıyla
İtibar ve mevki satın almak isterler.
Birini lekelemek için, örterler fütursuzca

Alçak hınçlarını din kisvesi altında.
Azgın öfkeleri içinde daha da tehlikeli olurlar,
Saydığımız şeyleri bize karşı silah olarak kullanırlar.
Hep iyi niyetle karşıladığımız o tutkuları
Aslında kutsal bir kılıçla almak ister başımızı.
Böyle riyakârlara çok rastlanır,
Ama gerçek inananlar hemen tanınır.
Kim ki bizlere şanlı birer örnek oluyor,
Asrımız, enişte, onları göz önüne seriyor.
İşte Ariston, işte Periandros,
İşte Oront, Alkidamas, Clitandre, Polydoros;
Onların unvanını kimse tartışmamıştır,
Hiçbiri erdemiyle büyüklük taslamamıştır.
Onlarda görülmez hiç o tahammülsüz kibir,
Dindarlıkları hoş görülü ve insanidir.
Hareketlerimizi olur olmaz kınamazlar,
Böyle müdahaleleri ukalalık sayarlar.
Konuşmanın kibrini, gururunu bırakıp başkalarına,
Yaptıklarımızı eleştirirler kendi davranışlarıyla.
Barınamaz onlarda kötülüğün kırıntısı
Başkalarının iyiliğine yönelir hep ruhları.
Onlarda zerre kadar yoktur dolap dümen,
Titizlikle hayatın güzelliğine çalışırlar her an.
Asla bir günahkâra karşı hiddet duymazlar,
Yalnızca günaha karşı kin tutarlar.
Aşırı bir sofuluğa düşüp de Tanrı'nın menfaatini
İstemezler hiç ondan fazla gözetmeyi.
İşte bunlar inandığım insanlar, işte böyle yararlanmalı onlardan
Velhasıl işte onları örnek almalı insan.
Sizin adamınıza gelince, açıkçası, hiç uymuyor bu kalıba.
Övüyorsunuz onun dindarlığını büyük bir imanla,
Ama sanırım sahte bir pırıltıyla kamaşmış gözleriniz.

ORGON

Sevgili kayınbiraderim, bitti mi söyleyecekleriniz?

CLÉANTE

Evet.

ORGON

Müsaadenizle.

(Çıkmaya yeltenir)

CLÉANTE

Bir şey daha söyleyeceğim, lütfen enişte,
Bu bahsi kapatalım. Biliyorsunuz, Valère'e
Damadınız olmak için söz verdiniz.

ORGON

Evet.

CLÉANTE

Bu hayırlı işin gününü bile tespit ettiniz.

ORGON

Doğru.

CLÉANTE

Öyleyse düğünü değiştirmek niye?

ORGON

Bilmem.

CLÉANTE

Kapılmış olmayasınız başka bir düşünceye?

ORGON

Belki...

CLÉANTE

Yoksa cayıyor musunuz sözünüzden?

ORGON

Öyle bir şey söylemedim ben.

CLÉANTE

Hiçbir engel katiyen
Sizi sözünüzü tutmaktan caydıramaz.

ORGON

Bakalım.

CLÉANTE

Bir kelime için insan lafı bunca dolandırmaz.

Bu konuda sizi ziyaret etmemi Valère rica etti.

ORGON

Tanrı kendisinden razı olsun.

CLÉANTE

Ne diyeyim ona, peki?

ORGON

Ne isterseniz deyin.

CLÉANTE

Ama niyetiniz de bilinmeli...

Nedir yani?

ORGON

Takdir neyse, o olur.

CLÉANTE

Açık konuşalım ama...

Valère'e sözünüz var.

Tutacak mısınız, yoksa...

ORGON

Hoşça kalın.

CLÉANTE *(Cléante yalnızdır.)*

Valère'in aşkı gözden düşmüş, korkarım,

Gidip olan biteni ona anlatayım.

II. PERDE

1. Sahne

Orgon, Mariane.

ORGON

Mariane.

MARIANE

Babacığım.

ORGON

Yaklaşın. Size gizlice söyleyeceklerim var.

MARIANE

Nereye bakıyorsunuz?

ORGON

(Küçük bir odaya bakar)

Bizi duyabilecek biri olup olmadığına bakıyorum;
Çünkü bu küçük oda birini gafil avlamak için çok uygun.
İşte biz bizeyiz. Mariane, sen her zaman benim
Uysal kızım oldun, bilirim.
Ve seni her zaman pek sevmişimdir.

MARIANE

Bu baba şefkatine hep minnettar kalmışımdır.

ORGON

İşte yerinde bir söz, kızım, ve layık olmak için buna,
Beni hoş tutmaya çalışmalısınız yalnızca.

MARIANE

Zaten benim için de en büyük şeref budur.

ORGON

Pek güzel. Misafirimiz Tartuffe hakkındaki düşünceniz nedir?

MARIANE

Kim, ben mi?

ORGON

Evet, siz. İyi düşünün cevabınızı verirken.

MARIANE

Heyhat; siz ne isterseniz onu söylerim ben.

ORGON

Akıllıca konuşmak budur. Kızım, o zaman söyleyin bana,
Bütün şahsiyetinde yüksek bir liyakatin parıldadığını,
Kendisinden pek hoşlandığınızı ve benim kararımla
Kocanız olmasından pek memnun olacağınızı.

(Mariane, şaşkınlık içinde geri çekilir)

MARIANE

Ha?

ORGON

Ne var?

MARIANE

Efendim...

ORGON

Ne?

MARIANE

Yanlış mı anladım?

ORGON

Nasıl?

MARIANE

Ne söylememi istiyorsunuz, babacığım?
Sizin seçiminizle kimin yüreğimi hoplattığını mı?..
Kimin kocam olmasından hoşlanacağımı mı?..

ORGON

Tartuffe'ün canım!

MARIANE

Hiç alakası yok, yemin ederim baba?
Niye zorluyorsunuz beni böyle bir riyaya?

ORGON

Ama ben istiyorum bunun gerçekleşmesini
Ve benim karar vermiş olmam sizin için yeterli!

MARIANE

Ne? Baba, sizin istediğiniz...

ORGON

Evet kızım, niyetim bu,
Sizin birleşmenizle aileme bağlamak Tartuffe'ü
O kocanız olacak, karar verdim buna...
Sizin isteklerinizi de ben...

2. Sahne

Dorine, Orgon, Mariane.

ORGON

Ne yapıyorsunuz orada?
Sizi bizi böyle dinlemeye sevk eden merak
Yavrucuğum pek güçlü olsa gerek.

DORINE

Doğrusu bilmiyorum bu dedikodu
Bir şüpheden mi yoksa bir rastlantıdan mı doğdu?
Bana böyle bir evlilik hikâyesinden söz etmişlerdi de,
Aldırış etmemiştim saçma diye.

ORGON

Nasıl? İnanılmayacak bir şey mi bu?

DORINE

Öyle ki,
Siz bile Mösyö, inandıramazsınız beni.

ORGON

Sizi inandırmanın yolunu bilirim ben.

DORINE

Tabii, tabii, anlattığınız hikâye pek içten!

ORGON

Pek yakında vuku bulacakları anlatıyorum.

DORINE

Hikâye bunlar!

ORGON

Anlattıklarım oyun değil yavrum!

DORINE

Hadi, hadi, beybabanızın sözlerine inanmayın sakın,

Dalga geçiyor!

ORGON

Ben size...

DORINE

Hayır, boşuna uğraşmayın,
Size asla inanmayız!

ORGON

Şimdi öfkele...

DORINE

Tamam, size inanıyoruz, ama bu sizin aleyhinize!
Nasıl yani, hiç olur mu, beyefendi, siz ki aklı başında birisiniz,
Böyle bir şeyi istediğinize göre, demek ki bayağı delirmişsiniz!

ORGON

Dinleyin,
Siz bayağı senli benli oldunuz fertleriyle bu hanenin,
Ki bu benim hiç hoşuma gitmiyor, bilesiniz canım.

DORINE

Rica ederim beyefendi, öfkelenmeden konuşalım!
İnsanlarla alay mı ediyorsunuz komplo kurmakla?
Kızınızın hiç işi olmaz böyle bir yobazla!
Başka şeyler olmalı o herifin düşünmesi gereken;
Siz ne kazanacaksınız ki böyle bir birleşmeylen?
Hangi akla hizmetle, bunca malınızla
Böyle züğürt bir damat seçeceksiniz...

ORGON

Susunuz, eğer bir şeyi yoksa,
Biliniz ki ona bu nedenle saygı göstermeli,
Şüphesiz ki dürüstlükten geliyor onun fakirliği.
Bu, onu en yüce makama yükseltmeli,
Maldan mülkten yoksun bıraktığına göre kendini
Dünyevi şeylere olan kayıtsızlığıyla
Ve uhrevî şeylere olan büyük bağlılığıyla.
Ama imkân bulabilecektir benim yardımlarımla,

Sıkıntılarından kurtulmaya
Ve mülklerine yeniden kavuşmaya.
İnsanın namını yürütecek mülklerdir bunlar memlekette.
Zaten görülüyor ki, o bir asilzade.

DORINE

Evet, ama bunu o söylüyor; bu kendini beğenmişlik,
Beyefendi, dindarlığa pek yakışmıyor.
Dindar bir hayatla hidayete kavuşan kişi,
İsmini ve neslini bu kadar çok övmemeli.
Sofuluğun sadeliği bunları kaldırmaz,
Böylesi bir ihtiras ona yakışmaz.
Neye yarar bu gurur? Ama bu sözler gücünüze gidiyor sizin
Onun asaletini bırakalım da, kendisinden söz edelim.
Biraz olsun sızlamadan yüreğiniz,
Böyle bir kızı böyle bir adama verecek misiniz?[5]
Gerekmez mi düşünmeniz bunun yakışık almayacağını,
Gerekmez mi görmeniz bu evliliğin nereye varacağını?
Bilin ki, bir kızın erdemi tehlikede,
Eğer arzusu hilafına evlendirilirse.
Evlilikten maksat namuslu bir hayat sürmekse,
Değişir bu, kızı verdikleri adamın meziyetlerine göre.
Çoğu zaman karılarını bu hale getirirler,
Her yerde boynuzları parmakla gösterilenler.
Bu türden bazı kocalara
Sadık kalmak zordur ha!
Kızının tiksindiği bir adama kim verirse kızını,
Sorumlu odur, Tanrı katında o taşır kusurlarını.

ORGON

Demek bundan öğreneceğim nasıl davranacağımı!

DORINE

Dediğimi dinlerseniz daha iyi olur sanırım.

ORGON

Kızım, bu safsatalarla oyalanmayalım;
Size ne gerektiğini bilirim, ben sizin babanızım.
Sizi Valère'e vermeye ahdetmiştim,

Kumara düşkün olduğunu duydum lakin.
Onun dinsiz olduğundan kuşkulanıyorum,
Hiç kiliseye gittiğini görmüyorum.

DORINE

Gözetsin istiyorsunuz gittiğiniz saatleri,
Tıpkı kendini göstermek için gidenler gibi.

ORGON

Sizin görüşünüzü sormadım ki.
Nihayetinde Tartuffe dünyada tektir Tanrı'ya bağlılıkta.
Bu da görülmeyen bir meziyettir başkasında.
Bu hayırlı evlilikle muradına ereceksin,
Zevku sefaya gark olacak günlerin.
Birlikte arzularınıza sadık yaşayacaksınız,
İki çocuk, iki kumru gibi olacaksınız.
Hiç üzücü tartışmalara girişmeyeceksiniz,
Ona ne isterseniz yapabileceksiniz.

DORINE

Bu? Bu kız onu boynuzlatır, eminim.

ORGON

Ne biçim konuşma bu?

DORINE

Demem o ki, adam buna müsait.
Yükselen yıldızı böyle gösteriyor onun,
Kızınız ne kadar namuslu olursa olsun.

ORGON

Sözümü kesmeyin, çenenizi tutun biraz;
Her işe burnunuzu sokmasanız olmaz.

DORINE

Ne diyorsam yalnızca sizin menfaatiniz için.

(Orgon, kızıyla konuşmak için her dönüşünde Dorine onun sözünü keser)

ORGON

Gayretkeşliğin bu kadarı fazla, susun rica ederim.

DORINE

Sevilmeseniz...

ORGON

Sevilmek istemiyorum ben...

DORINE

Oysa ben sizi sevmek istiyorum, beyefendi, size rağmen.

ORGON

Aaaaa!

DORINE

Şerefiniz önemli benim için,
Katlanamam ben sizinle dalga geçmesine birisinin.

ORGON

Hiç susmayacak mısınız siz?

DORINE

İşte vicdan böyle,
Razı gelmez böyle bir birleşmeye izin vermenize.

ORGON

Yılan, kesecek misin sen şu küstah sözleri?

DORINE

Aa, hem sofuluk hem de hiddet öyle mi?

ORGON

Evet, bu saçmalıklar çıkarttı cinleri tepeme,
Ve ben susmanı istiyorum kesinlikle.

DORINE

Öyle olsun, ama konuşamasam da, düşünürüm ya!

ORGON

Düşün istersen, ama kendine sakla!
Yoksa... Yeter! *(Kızına döner)*
Akla vuruyorum, tartıyorum her şeyi zihnimde iyice!

DORINE

Kuduruyorum konuşamadıkça böyle!

(Dorine, Orgon dönüp bakınca susar)

ORGON

Genç bir asilzade değil belki,
Ama Tartuffe öyle bir yaradılışta ki...

DORINE

Tabii, kurdun teki...

ORGON

Seni hiç cezbetmese de
Tüm diğer meziyetleri...

(Orgon, hemen Dorine'in önüne geçip kollarını kavuşturur, ona bakar)

DORINE

Kısmete bak, kısmete!
Onun yerinde olsaydım, bir erkek elbette
Zorla evlenemezdi benimle;
Düğünden sonra gösterirdim ben ona
Bir kadının hep bir intikamı olduğunu zulasında!

ORGON

Sözlerimin sizi pek kasmadığını görüyorum!

DORINE

Neden şikâyet ediyorsunuz, ben sizinle konuşmuyorum.

ORGON

Ne yapıyorsun peki?

DORINE

Kendi kendime konuşuyorum.

ORGON

Pekâlâ! Şunun aşırı küstahlığını cezalandırayım diyorum;
Elimin tersiyle bir tane çarpmalıyım.

(Orgon, tokat atmak üzere elini kaldırır, bir yandan da Dorine konuşuyor mu diye ikide bir de dönüp bakarak kesik kesik konuşur)

Kararımı onaylamalısın, kızım...
Size seçtiğim... kocanın şey olduğunu zannetmek...

(Dorine'e)

Neden konuşmuyorsun kendi kendine?

DORINE

Yok ki bir şey kendime söyleyecek...

ORGON

Hadi, bir kelimecik!

DORINE

Hiç istemiyor canım!

ORGON
Tabii, gözüm üstünde de ondan!
DORINE
Budala mıyım?!
ORGON
Neyse! Kızım, itaat etmelisin
Ve seçimime tümüyle saygı göstermelisin!
DORINE *(Kaçarken)*
Böyle bir kocaya varsaydım
Kendimi tefe koyardım.
(Orgon ona tokat atmak ister ve ıskalar)
ORGON
Yanındaki tam bir baş belası kızım.
Günaha girmeden geçinemeyeceğim onunla!
Lafa devam edecek durumda değilim şu anda!
Beynime kan sıçrattı bunun küstah sözleri,
Çıkıp biraz hava alayım ki, toparlayayım kendimi!

3. Sahne

Dorine, Mariane.

DORINE
Dilinizi mi yuttunuz, kuzum, söylesenize;
Yoksa rolünüzü ben mi oynamalıyım sizin yerinize?
Size saçma bir teklif getirilsin,
Siz de ağzınızı açıp tek kelime etmeyin!
MARIANE
Dediği dedik bir babaya karşı ne yapabilirim ki?
DORINE
Böyle bir tehdidin önünü almak için ne gerekirse onu tabii ki!
MARIANE
Yani?!!!
DORINE
Gönül ferman dinlemez, demeli ona;

Kendiniz için evleniyorsunuz, babanız için değil a!
Evlenen sizsiniz madem ki,
Koca kendini ona değil, size beğendirmeli.
Tartüfcüğü bu kadar şirin görünüyorsa,
Ne duruyor, kendi varsın bari ona.

MARIANE

İtiraf edeyim, bu kadar baskıcı bir babaya karşı
Hiçbir zaman bir şey söylemeye gücüm olmadı.

DORINE

Ama bir düşünelim, Valère niyetini belli etti açıkça;
Seviyor musunuz onu, söyleyin; sevmiyor musunuz yoksa?

MARIANE

Ah, aşkıma karşı ne kadar merhametsizsin;
Dorine! Bu soruyu nasıl sorabilirsin?
Bu konuda sana yüz defa kalbimi açmadım mı?
Bilmiyor musun, tutkumun nerelere vardığını?

DORINE

Nereden bileyim, dile geldiğini kalbin,
Tam da o sevgili için titrediğini yüreciğin?

MARIANE

Dorine, büyük haksızlık ediyorsun kuşkulanmakla;
Benim gerçek duygularım ayan beyan ortada!

DORINE

Yani onu seviyor musunuz?

MARIANE

Evet, büyük bir tutkuyla.

DORINE

O da o kadar seviyor, öyle mi, görünüşe bakılırsa!

MARIANE

Sanırım.

DORINE

Yanıp tutuşuyorsunuz ikiniz de,
Evlenmek için, değil mi?

MARIANE

Elbette!

DORINE

Öyleyse öbür evlilikten muradınız nedir?

MARIANE

Beni zorlarlarsa kendimi öldürmektir!

DORINE

Çok güzel! Aklıma gelmemişti bu çare benim!
Dertten kurtulmak için ölüverin gitsin!
Reçete kesinlikle harika; kuduruyorum
Ne zaman ki böyle laflar edildiğini duyuyorum.

MARIANE

Aman Tanrım, Dorine, nasıl böyle olabiliyorsun?
İnsanların derdini hiç anlamıyorsun!

DORINE

Hiç anlamam ben saçma sapan konuşanları,
Sizin gibi hemencecik yumuşayanları!

MARIANE

Ama n'apayım, çekingensem ben ...

DORINE

Ama aşk kararlılık ister yürekten!

MARIANE

Valère'e olan aşkımda kararlılık göstermedim mi?
Beni babamdan çekip almak da ona düşmez mi?

DORINE

Ne yani? Babanız nemrutun tekiyse,
Tartüfcüğü gözünü iyice bürümüşse,
Verdiği sözden dönmüşse ...
Demek ki kabahat sevgilinizde???!!!

MARIANE

Ama şiddetle reddedip, gösterip açıkça nefretimi
Açığa mı vurayım kapılmış yüreğimi ???!!!
Gözüme ne kadar hoş görünse de, onun uğruna
İffeti, evlatlık görevini bırakayım mı bir kenara?
Sonra ister misin düşeyim elâlemin diline ...

DORINE

Yo, yo, bir şey istemem ... Görüyorum ki sizde

Tartuffe Bey'e meyil var. Hata etmişim, düşünüyorum da,
Sizi caydırmaya çalışmakla.
Ne demeye arzularınıza karşı geliyorum ki;
Kaçırmaya gelmez böyle bir kısmeti.
Tartuffe Bey, ha! Oh, aman, teklife bakın!
Tabii ki Tartuffe Bey, eğri oturup doğru konuşalım,
Hiç de yabana atılacak biri değildir,
Onun karısı olmak ne büyük saadettir!
Şimdiden herkes çıkarıyor onu göklere,
Bir soylu o kendi memleketinde; yüzü gözü yerinde,
Kulakları kıpkırmızı, teni deseniz taptaze,
Böyle biriyle mutlu yaşarsınız ziyadesiyle.

MARIANE

Aman Yarabbim!..

DORINE

İçiniz sığmayacak içinize
Böyle yakışıklı bir kocanın karısı olduğunuzu görünce.

MARIANE

Ah, kes böyle konuşmayı lütfen!
Yardım et bana, kurtar beni bu evlilikten!
Tamam sana teslim oluyorum, her şeyi yapmaya hazırım.

DORINE

Olmaz! Bir kız sözünü dinlemeli babasının,
Kızını bir maymuna vermek istese bile.
Kısmetiniz pek açık, şikâyet etmek niye?
Yarın onun memleketine arabalarla gideceksiniz,
Amcadan, yeğenden yana sıkıntı çekmeyeceksiniz.
Ve sohbet etmek çok hoşunuza gidecek onlarla;
İlkin sizi görüştürürler memleketin eşrafıyla,
Hoş bulduk ziyaretlerine gideceksiniz kapı kapı,
Hâkimin karısıydı, kaymakamın hanımıydı...
Altınıza katlanır sandalye[6] verip şereflendirecekler sizi.
Karnaval zamanı baloda sanacaksınız kendinizi,
İki zurnadan ibaret çalgıcı takımını dinleyip,
Kimi zaman panayır maymunlarını, kuklaları seyredip.

Ola ki kocanız...

MARIANE

Ah, sen beni öldüreceksin!..
Öğüdü bırak, çare bulmaya bak!

DORINE

Ama efendim, ben sizin hizmetçinizim...

MARIANE

Ah, Tanrı aşkına, Dorine!..

DORINE

Size cezalandırmak için, olması lazım bu işin!

MARIANE

Kuzum, n'olur!..

DORINE

Yoo!..

MARIANE

İsteklerimi herkese söylersem...

DORINE

Olmaz! Tartuffe sizin erkeğiniz; onu bir deneyeceksiniz!..

MARIANE

Bilirsin, sırlarımı sana açarım daima.
N'olur...

DORINE

Hayır, Tartüfleneceksiniz valla...

MARIANE

Öyle olsun! Madem ki kaderim ilgilendirmiyor seni,
Beni umutsuzluğumla baş başa bırak bari!
Gücünü bundan alacak yüreğim!
Çaresini biliyorum ben dertlerimin.

(*Gitmeye yeltenir*)

DORINE

Şşşş, hop, hop, geri gelin! Sakinleşiyorum işte!
Her şeye rağmen acımalıyım size!

MARIANE

Bak, eğer maruz kalırsam bu vahşi işkenceye,
Öldürürüm kendimi, söylemedi deme.

DORINE

Hiç sıkmayın canınızı; engel oluruz kurnazca...
Aa, işte sevgiliniz Valère de burada...

4. Sahne

Valère, Mariane, Dorine.

VALÉRE

Bir haber verildi, hanımefendi, az evvel,
Bilmiyordum; doğrusu haber pek güzel.

MARIANE

Ne?

VALÉRE

Tartuffe'le evleniyormuşsunuz!

MARIANE

Doğru!
Babam bunu kafasına koydu!

VALÉRE

Babanız hanımefendi...

MARIANE

Fikir değiştirdi;
Bunu da bana az önce bildirdi!

VALÉRE

Ne? Ciddi mi?

MARIANE

Evet, ciddi!
Bu evliliği istediğini açıkça söyledi!

VALÉRE

Peki nedir sizin niyetiniz,
Hanımefendi?

MARIANE

Bilmem.

VALÉRE

Dürüstçe cevap verdiniz,
Demek bilmiyorsunuz!..

MARIANE

Hayır.

VALÉRE

Hayır mı?

MARIANE

Ne tavsiye edersiniz bana?

VALÉRE

Evlenmenizi tavsiye ederim o kocayla.

MARIANE

Bana tavsiyeniz bu mu?

VALÉRE

Evet.

MARIANE

Gerçekten mi?

VALÉRE

Şüphesiz.
Pek yerinde bir seçim;
Bu öneriyi dinlemelisiniz!

MARIANE

Ya?! Beyefendi, bana bunu mu tavsiye edecektiniz?

VALÉRE

Sanırım uymakta sıkıntı çekmeyeceksiniz.

MARIANE

Bu tavsiyede bulunurken ruhunuzun çektiği sıkıntıdan fazla olmasın sakın!

VALÉRE

Hanımefendi, ben bunu sizin hoşunuza gitsin diye yaptım!

MARIANE

Ben de bu tavsiyeye uyacağım sizi memnun etmek için.

DORINE *(Apar)*

Bakalım sonu nereye varacak bu işin?

VALÉRE

İnsan böyle mi sever? Demek yalanmış hepsi,
Ne zaman ki siz...

MARIANE

Rica ederim, kapatalım o bahsi!
Açıkça söylediniz kabul etmem gerektiğini
Bana koca diye sunulmak istenen herifi;
Ben de ilan ediyorum, can atıyorum bunu yapmaya
Madem ki bu yararlı nasihati verdiniz bana.

VALÉRE

Benim niyetime yorarak kendinizi mazur göstermeyiniz!
Siz kararınızı çoktan vermişsiniz!
Cayabilmek için sözünüzden
Bahane arıyorsunuz entipüften.

MARIANE

Doğru, pek güzel söylediniz.

VALÉRE

Şüphesiz. Ve kalbinizde bana karşı
Hiçbir zaman gerçek duygular beslemediniz.

MARIANE

Heyhat! Nasıl isterseniz öyle düşünün!

VALÉRE

Evet, evet, düşünürüm, ama incinen gönlüm
Sizden önce davranacak aynı amaca varmak için;
Bundan böyle kimi seveceğimi, kimi alacağımı ben bilirim.

MARIANE

Ah, ona ne şüphe?! Meziyetlerinizin uyandırdığı arzulara ...

VALÉRE

Tanrı aşkına, meziyeti bırakalım bir tarafa,
Kuşkusuz bende pek az var; şu bana ettiğinizden belli.
Umuyorum başka birinden iyilik göreceğimi.
Ve biliyorum hangi kalp yalnızlığıma kucak açacak;
Kaybımı telafi etmeye çekinmeden rıza gösterecek.

MARIANE

Kaybınız büyük değil ... Üstelik bu değişiklik,
Kolayca teselli edecektir sizi.

VALÉRE

Elimden geleni yapacağım, inanabilirsiniz buna.

Bizi unutan bir kalp oynuyor demektir şanımızla.
Biz de onu unutmalıyız, var gücümüzle.
En azından unutmuş gibi görünmeli insan, unutmayı
Beceremese de.
Öyle bir zaaf ki, imkânsız affedilmesi,
Sevgi göstermek terk etmiş olana bizi.

MARIANE

Bu duygu kuşkusuz asil ve yüksek.

VALÉRE

Pek tabii; herkesin de bunu onaylaması gerek.
Ne yani, siz istiyorsunuz ki,
İlelebet ben derdinizle yanıp tüteyim,
Sizi başkasıyla göreyim;
Hem de istemediğiniz gönlü
Bir başka yere vermeyeyim.

MARIANE

Tersine! Şudur benim dileğim:
Bu iş hemen olsun isterdim.

VALÉRE

Bunu ister miydiniz?

MARIANE

Evet.

VALÉRE

Yeterince hakaret işittim!
Hanımefendi, sizi memnun etmek için derhal gideyim!

(Gitmeye yeltenir, ama her keresinde geri döner)

MARIANE

Pekâlâ!

VALÉRE

Sizsiniz, unutmayın en azından,
Yüreğimi böylesi bir fedakârlığa zorlayan!

MARIANE

Peki!

VALÉRE

Varırken bu karara

Yalnızca sizi örnek aldığımı da unutmayın.

MARIANE

Beni mi? Öyle olsun!

VALÉRE

Yetişir; hemen yerine getirilecek isteğiniz.

MARIANE

Aman ne iyi!

VALÉRE

Bir daha beni hayat boyu göremeyeceksiniz.

MARIANE

Hele şükür!

VALÉRE *(Yürür, kapıya yaklaşınca döner)*

Ha?!

MARIANE

Ne?

VALÉRE

Beni çağırmadınız mı?

MARIANE

Ben mi? Hayal görüyorsunuz!

VALÉRE

İyi öyleyse, gidiyorum ben de.
Elveda hanımefendi!

MARIANE

Elveda beyefendi!

DORINE

Bana kalırsa siz
Bu saçmalık yüzünden aklınızı kaybetmişsiniz.
Uzun uzadıya tartışmanıza engel olmadım,
Nereye varacağını görmek için bütün bunların!
Hey, Valère Beyefendi!

(Valère'i kolundan tutup durdurmak ister, Valère şiddetle direniyormuş gibi yapar)

VALÉRE

Ne var? Ne istiyorsun Dorine?

DORINE

Buraya gelin!

VALÉRE

Hayır, hayır; tepeme çıktı sinirim!
Onun istediğini yapmaktan sakın alıkoyma beni, bırak yapayım.

DORINE

Durun!

VALÉRE

Hayır, görüyorsun ki kararlıyım!

DORINE

Aaaa!!

MARIANE

Görmeye dayanamıyor beni, varlığım onu sıktı,
İyisi mi gideyim, ona bırakayım meydanı!

DORINE *(Valère'i bırakıp Mariane'a koşar)*

Şimdi de öteki! Nereye kaçıyorsunuz?

MARIANE

Bırak!

DORINE

Geri gelin!

MARIANE

Hayır, hayır Dorine! Boşuna uğraşıyorsun beni alıkoymak için.

VALÉRE

Anlaşılan beni gördükçe azap çekiyor;
Galiba onu bu azaptan kurtarmam gerekiyor!

DORINE *(Mariane'ı bırakıp Valère'e koşar)*

Yine mi? Allah canımı alsın, razı olmam buna!
Şakayı bırakın, ikiniz de gelin şuraya!

VALÉRE

Derdin ne senin?

MARIANE

Ne yapmak istiyorsun sen?

DORINE

Sizi tekrar birleştirmek ve kurtarmak bu işten!

(Valère'e)

Niye böyle dalaşıyorsunuz, delirdiniz mi?

VALÉRE

Benimle nasıl konuştuğunu işitmedin mi?

DORINE *(Mariane'a)*

Niye böyle hiddetleniyorsunuz, delirdiniz mi?

MARIANE

Olup biteni ve bana nasıl davrandığını görmedin mi?

DORINE *(Valère'e)*

İkiniz de aptalsınız! Bu kızın tek derdi,
Ben şahidim, size saklamak kendini. *(Mariane'a)*
Allah canımı alsın, bir tek sizi seviyor;
Onun tek arzusu var: kocanız olmak istiyor.

MARIANE

Niye bana öyle bir tavsiyede bulunuyor peki?

VALÉRE

Niye öyle bir konuda fikrimi soruyor ki?

DORINE

İkiniz de delisiniz! Hadi verin ellerinizi bakayım! *(Valère'e)*
Hadi!

VALÉRE *(Elini Dorine'e vererek)*

Elimi vermekten ne çıkar?

DORINE *(Mariane'a)*

Hadi, siz de verin elinizi.

MARIANE *(Elini Dorine'e vererek)*

Bütün bunlar neye yarar?

DORINE

Allah Allah! Yaklaşın, hadi ne duruyorsunuz!
Siz birbirinizi zannettiğinizden daha çok seviyorsunuz.

VALÉRE *(Mariane'a)*

Bari bunları zoraki yapmayın;
İnsanlara biraz da kinsiz bakın!

(Mariane, Valère'e döner bakar ve hafifçe gülümser)

DORINE

Sevenler çılgın oluyor, işin doğrusu!

VALÉRE

Bakın, şimdi sizden şikâyet etmeye hakkım yok mu?
Bana incitici söz söylemeyi zevk edindiniz,
Doğru konuşalım, zalim değil misiniz?

MARIANE

Ya siz? Erkeklerin en nankörü değil misiniz...

DORINE

Bütün bu kavgayı başka bahara bırakalım isterseniz.
Ve şu can sıkıcı evliliği engellemeyi düşünelim.

MARIANE

Söyle bize öyleyse, hangi yoldan gidelim.

DORINE

Her türden yola başvuracağız.
Ne desek boş, babanız aldırmaz.
Sizin için en iyisi onun bu saçmalığına
Görünüşte rıza göstermek galiba.
Böylece tehlike anında daha kolay olacak
Teklif edilen bu evliliği öteye atmak.
Zaman kazanarak bulunur her şeye çare;
Kâh yakalanırsınız bir illete,
Ki aniden gelebilir, iyileşmesi zaman isteyebilir;
Kâh bazı uğursuzluklar bulunuverir,
Ya bir cenazeye rast gelir, üzülürsünüz,
Ya bir ayna kırarsınız, ya da düşünüzde bulanık su
görürsünüz
Sonunda anlaşılır sizin yalnızca Valère'le evlenebileceğiniz,
Yalnızca ona evet diyebileceğiniz.
Ama bunu başarabilmek için bana öyle geliyor ki
İyi olur ikinizin hiç birlikte görünmemesi. *(Valère'e)*
Gidin ve vakit kaybetmeden dostlarınızı seferber edin
Size verilen sözün yerine getirilmesi için.
Biz de gidelim şunun biraderini biraz işleyelim
Ve de üvey annesini tarafımıza çekelim.

Selametle...

VALÉRE *(Mariane'a)*

Biz elimizden gelen gayreti göstersek de
Biliniz, benim bütün ümidim sizde...

MARIANE *(Valère'e)*

Babamın isteklerinden ben sorumlu değilim,
Ama Valère'den başkasıyla olmam, onu söyleyeyim.

VALÉRE

Beni ne kadar ferahlattınız ve ne olursa olsun...

DORINE

Şu âşıkların lafı bir son bulsun!
Gidin diyorum size!

VALÉRE *(Bir adım atar ve geri döner)*

Kısacası...

DORINE

Amma gevezesiniz!

(Her birini omzundan iterek)

Siz bu taraftan, siz de bu taraftan gidiniz!

III. PERDE

1. Sahne

Damis, Dorine.

DAMIS

Yıldırım çarpsın beni şuracıkta
Adinin önde gideni desinler bana,
Durdurursa beni herhangi bir kuvvet,
Aklımdan geçeni yapmazsam şayet.

DORINE

Tanrı aşkına biraz sakin olun,
Babanız yalnızca lafını etti bunun;
Yapılmaz ya öyle her akla gelen şey,
Söylemekten yapmaya yol uzundur epey.

DAMIS

Bu alçak herifin dalaverelerine son vermeliyim,
Kulağına iki çift laf etmeliyim.

DORINE

Yavaş olun biraz! Babanıza olduğu gibi ona karşı da
Bırakınız üvey anneniz yapsın ne gerekiyorsa.
Tartuffe üzerinde epey nüfuzu var,
Tartuffe onun her dediğine seve seve uyar.
Hatta onda gönlü bile olabilir,
Bu doğru olsa pek hoş olurdu Tanrı bilir.
Üvey anneniz sırf sizin için onunla görüşmek istiyor,
Sizi telaşa veren evlilik konusunu yoklamayı düşünüyor.
Niyeti arzularını öğrenip bir bir anlatmak ona,
Eğer bu işten bir menfaat bekliyorsa
Bunun ne büyük sıkıntı doğurabileceğini;
Uşağı ibadette olduğunu söyledi, göremedim kendisini,
Ama dedi ki birazdan inecekmiş aşağıya,
Siz çıkın rica ederim, ben onu bekleyeyim burada.

DAMIS

Ben de bulunabilirim bu görüşmede.

DORINE

Olmaz, yalnız kalmaları gerek.

DAMIS

Hiçbir şey söylemeyeceğim kendisine.

DORINE

Alay mı ediyorsunuz, ne kadar fevri olduğunuzu
bilmiyoruz sanki?
Bu huyunuz da bir çuval inciri berbat etmek için kâfi.
Çıkın!

DAMIS

Hayır, öfkelenmem, onları görmek istiyorum.

DORINE

Amma münasebetsizsiniz, geliyor, hadi gidin diyorum.

2. Sahne

Tartuffe, Laurent, Dorine.

TARTUFFE *(Dorine'i görünce)*

Laurent, o azap gömleğimi çile kırbacımla sarıverin,
Dua edin de Yaradan nurunu sizden esirgemesin.
Beni soran olursa, gidiyorum mahpuslara
Topladığın bağışları onlarla paylaşmaya[7].

DORINE

Ne gösteriş, ne şarlatanlık!

TARTUFFE

Ne istiyorsunuz?

DORINE

Size şunu söylemek...

TARTUFFE *(Cebinden bir mendil çıkarır)*

Aman Tanrım! Rica ederim,
Konuşmadan önce, şu mendili örtün.

DORINE

Neden?

TARTUFFE

Kapatın şu memenizi, görmesin gözüm.
Böylesi şeylerle ruhlar sarsılır,
Bu da günahkâr düşünceleri çağırır.

DORINE

Sizin baştan çıkmaya meyliniz var demek.
Hislerinizi bayağı etkiliyor et görmek.
Tabii sizi nasıl bir ateş sardı bilmem;
Ama ben öyle çabucak hararetlenmem.
Anadan doğma çıplak görsem de sizi,
Tüm bedeniniz bile baştan çıkaramaz beni.

TARTUFFE

Biraz daha edepli laf edin,
Yoksa hemen çekip giderim.

DORINE

Siz rahat olun, giderim ben;
Yalnız gitmeden önce size bir şey söyleyeceğim:
Hanımefendi birazdan bu salona geliyor,
Sizinle sohbet etmeyi arzu ediyor.

TARTUFFE

Hay Allah; ne yapalım, memnuniyetle.

DORINE

Nasıl da yumuşuyor;
Vallahi, düşündüğüm doğru çıkıyor.

TARTUFFE

Hemen gelecek mi?

DORINE

Bu onun ayak sesleri;
Ta kendisi; yalnız bırakayım sizi.

3. Sahne

(Elmire, Tartuffe)

TARTUFFE

Tanrı, bütün inayetiyle

Sağlık versin ruhunuza ve bedeninize.
Onun aşkından ilham alan kulların en acizi ben fakirin
Arzu ettiği kadar ömrünüzü takdis etsin.

ELMIRE

Bu iman dolu dileğinizden dolayı size minnettarım.
Şöyle oturalım da rahat rahat konuşalım.

TARTUFFE

Nasıl iyileştiniz mi?

ELMIRE

Çok iyiyim, ateşim çabucak indi.

TARTUFFE

Yetersiz kalır dualarım
Lütfuna mazhar olmak için Tanrı'nın;
Ama tek bir ânı yoktur ibadetimin,
Sizin sıhhatinizi dilemediğim.

ELMIRE

Benim için endişelenmişsiniz fazlasıyla.

TARTUFFE

Ne kadar ilgi gösterilse azdır sizin sağlığınıza;
Ona kavuşmanız için feda ederdim kendiminkini.

ELMIRE

Son haddine vardırmak olur bu, Hıristiyan'ca iyilikseverliği
Bütün bu iyilikleriniz için size çok şey borçluyum.

TARTUFFE

Sizin layık olduğunuzdan çok daha azını yapabiliyorum.

ELMIRE

Sizinle bir iş hakkında konuşmak istedim gizliden.
Burası gayet uygun, hazır kimse yokken dinleyen.

TARTUFFE

Çok memnunum ben de, şüphesiz benim için bir zevk,
Hanımefendi, sizinle böyle baş başa olabilmek.
Bu bir fırsattı bendenizin Tanrı'dan dilediği,
Bana ancak şimdi bahşedildi.

ELMIRE

Küçük bir sohbettir benim istediğim;

Bütün kalbinizi açın, benden hiçbir şey gizlemeyin.

TARTUFFE

Ben de isterim, hem de büyük saadetle,
Sermeyi bütün yüreğimi gözlerinizin önüne.
Ve yemin ederim cazibenizin çektiği ziyaretçilere karşı
Ettiğim onca lakırdı,
Size hissettiğim bir öfkeden değildir,
Sürüklendiğim bir vecd halindendir.
Ve saf bir hareketle...

ELMIRE

Zaten ben de öyle hissettim,
İnanıyorum ki sizi kaygılandıran benim selametim.

TARTUFFE

(Elmire'in parmaklarının ucunu sıkar)

Evet hanımefendi, şüphesiz!
Evet, ama benim ateş-i aşkım öyle...

ELMIRE

Ay, çok sıkıyorsunuz!

TARTUFFE

Yüreğim taşıyor da böyle...
Size zarar vermeyi düşünmedim asla;
Ben daha ziyade...

(Elini Elmire'in dizine koyar)

ELMIRE

Eliniz ne yapıyor orada?

TARTUFFE

Pek yumuşakmış,
Elbisenize baktım da...

ELMIRE

Ay lütfen bırakın, çok gıdıklanırım da...

(Elmire sandalyesini öteye çeker.
Tartuffe sandalyesini ona yaklaştırır)

TARTUFFE

Tanrım, ne güzel işlenmiş bunlar!

Böyle mucizevî işler var işte!
Hiç görülmemiştir bu kadar güzeli de.

ELMIRE

Öyle; ama biz dönelim kendi meselemize.
Diyorlar ki, kocam sözünden cayıp da,
Kızını size vermek istiyormuş, doğru mu, söyleyin bana.

TARTUFFE

Bundan biraz söz etmişti, ama hanımefendi, işin doğrusu,
Benim arzuladığım saadet değil bu,
Harikulade cazibesini başka tarafta görüyorum,
Tüm arzularımı çeken mutluluğun.

ELMIRE

Siz dünyevî şeylerin sevmezsiniz hiçbirini.

TARTUFFE

İyi ama bağrımdaki kalp taştan değil ki!

ELMIRE

Ben sanırdım ki, tüm iç çekişleriniz yönelir ahirete,
Bağlamazsınız arzunuzu hiçbir dünya nimetine.

TARTUFFE

Bizi ebedî güzelliklere bağlayan sevda,
Engel değildir fanî şeylere de âşık olmamıza.
Kolayca etkileyebilir hislerimizi
Tanrı'nın kusursuz eserleri.
Onun tecelli eden güzellikleri parıldar sizin gibilerde;
Ama o, en nadir mucizelerini göstermiş sizde.
Yüzünüzde öyle güzellikleri yoğurmuş ki,
Gözleri kamaşır insanın, cûşa gelir yüreği;
Mükemmel mahlûk, Yaradan'a meftun olmadan size
bakamıyorum;
Kendini tasvir ettiği suretlerin en güzeli karşısında
Coşkun bir aşk hissetmekten kendimi alamıyorum.
Önceleri bu gizli tutkunun
Şeytanın oyunu olmasından korktum.
Hatta sizden uzaklaşma kararı bile aldım,
Selamet yolunda önüme çıkan bir engelsiniz sandım.

Fakat ey harikulade güzellik, anladım ki sonunda
Böylesi bir tutku günah sayılamaz asla.
Onu ancak iffetle birleştirebilirim,
Bu yüzdendir kendimi koyuverişim.
İtiraf edeyim, büyük bir cüret benimki,
Kalkıp size sunmak yüreğimi.
Arzularımın gerçekleşmesi lütfunuzla olsun isterim,
Beyhude gayretleriyle değil aciz bendenizin.
Ümidim, iyiliğim, huzurum hep sizin elinizde,
Istırabım da size bağlı, uhrevî saadetim de.
Nihayetinde vereceğiniz tek bir karar;
İsterseniz bedbaht olacağım, isterseniz bahtiyar.

ELMIRE

Tam anlamıyla zarif bir aşk ilanı.
Ama, doğruyu söylemeli, epey de şaşırtıcı.
Sanırım, kalbinizin direncini pekiştirmeliydiniz
Ve böyle bir konuyu bir daha düşünmeliydiniz.
Siz ki, sofuluğunuz dillere destan...

TARTUFFE

Sofuyum ama bir o kadar da insan!
İnsan görünce sizin ilahi cazibenizi
Durur aklı ve kendiliğinden teslim olur kalbi.
Biliyorum, tuhaf geliyor benden duyulması böyle sözlerin,
Ama hanımefendi, nihayetinde ben de bir melek değilim.
Bu itiraf yüzünden beni suçluyorsanız,
Kabahati büyüleyici cazibenizde aramalısınız.
İnsanüstü ihtişamınızın parıltısını gördüğüm an
İçime doldunuz ve oldunuz hükümran.
İlahî bakışlarınızın dillendirilemez tatlılığı,
Kalbimin inatçı direnişini kırdı.
Ne gözyaşı kâr etti, ne oruç, ne dua;
Cazibeniz kıble oldu arzularıma.
Bakışlarım, iç çekişlerim bunu size bin kez söyledi;
İkrar etmek içinse dilimi kullanıyorum şimdi.

Âlicenap ruhunuz sefil kölenizin acılarıyla ilgilenirse,
İyilikleriniz bana bir teselli lütfederse,
Gönlünüz bir hiç olan bendenizin seviyesine inerse
Ey tatlı mucize,
Görülmemiş bir imanla bağlanırım size.
Şerefiniz için hiç endişe etmeniz gerekmez;
Korkmayın, benim yüzümden ona hiçbir leke sürülmez.
O saray çapkınları ki, kadınları meftun ederler kendilerine,
Yaptıkları nafile, konuştukları beyhude.
Kadınlarla işi ilerletmekle durmadan böbürlenirler,
Birinden bir parça iltifat görmesinler, hemen dile düşürürler
İtimat edilen o bakla ıslanmaz dilleri,
Lekeler o sunağı, adamak gerekirken yüreği.
Bizim gibiler gizli bir ateşle yanarlar oysa,
Bilinir ki onlardan sır çıkmaz asla.
Kendi namımıza öyle ihtimam gösteririz ki,
Temin eder her konuda sevdiğimiz kişiyi.
Ve sevgimizi kabul eden kimse,
Rezaletsiz aşk, korkusuz zevk bulur bizde.

ELMIRE

Dinledim söylediklerinizi,
Ve nutkunuz oldukça kuvvetle ruhuma açtı kendini.
Korkmaz mısınız, eser de aklıma
Bu çapkınca isteği söylerim diye kocama;
Ve ifşası böyle bir aşkın birdenbire,
Onun size duyduğu dostluğu bozar diye?

TARTUFFE

Biliyorum ziyadesiyle âlicenapsınız,
Bu gözü pekliğimi bağışlarsınız.
İnsan zaafına yorup affedersiniz,
Sizi rencide eden bu aşkın taşkınlıklarını;
Ve kendi endamınıza bakarak dikkate alırsınız,
Kör olmadığımı, etten kemikten yaratıldığımı.

ELMIRE

Başkaları başka türlü alırdı belki bunu,
Ama benim ketumluğum tuttu;
Kocama bu işten hiç bahsetmeyeceğim,
Buna karşılık sizden bir şey rica edeceğim:
Açıkça ve dolambaçsızca zorlayın
İzdivacını Valère'le Mariane'ın.
Başkasının kısmeti üzerinden size umut veren
Adaletsiz iktidarı reddedin kendiliğinizden;
Ve...

4. Sahne

Elmire, Damis, Tartuffe.

DAMIS *(Saklandığı küçük odadan çıkar)*

Yo, hanımefendi, yo; bunu herkes işitmeli.
Ben buradaydım, dinledim her şeyi.
Bana zarar veren bir alçağın kibrini kırayım diye
Sanki buraya soktu beni Tanrı inayetiyle
Onun riyakârlığının ve densizliğinin
İntikamını alma fırsatını vermek için.
Size aşktan söz eden bir alçağın iç yüzünü ortaya çıkarmak,
Ve babamın gözünü açmak için beni göndermiş olacak.

ELMIRE

Hayır Damis, yeter ki biraz daha uslansın,
Ve affıma layık olmaya çalışsın.
Madem söz verdim, kalkışmayın beni caydırmaya,
Benim hiç âdetim değildir böyle yaygara.
Bir kadın böyle aptallıklara gülüp geçer sadece,
Kocasını asla rahatsız etmez bu gibi şeylerle.

DAMIS

Böyle davranmak için kendinize göre nedenleriniz olabilir sizin,
Benim de kendi nedenlerim var başka türlü davranmak için

Benimle alay etmek olur kurtarmaya çalışmak onu;
Onun tıynetinden gelen küstahça gururu
Benim haklı öfkemi fazlasıyla hiçe saydırdı
Ve evimizde yeterince kargaşaya yol açtı.
Yetti artık, bu sahtekâr ne zamandır babamı yönetiyor
Hem benim hem de Valère'in saadetine engel oluyor.
Bu sinsi herif konusunda artık babamın gözleri açılmalı,
Tanrı da bana bunun kolay yolunu sağladı.
Bu fırsatı verdiği için ona minnettarım,
Ayağıma kadar geldi, bunu kaçırmamalıyım.
Hak etmek olur, Tartuffe'ün onu bana karşı kullanmasını
Elde edip de kullanmamak böyle bir fırsatı.

ELMIRE

Damis...

DAMIS

Hayır, rica ederim, bırakın bildiğim gibi hareket edeyim,
Şu anda sevinçten kıpır kıpır yüreğim.
Boşuna zorluyorsunuz beni bu sözlerinizle,
İntikam alabilme zevkinden vazgeçirmeye.
Daha fazla uzatmadan halledeceğim meseleyi,
Aradığım fırsat ayağıma geldi.

5. Sahne

Orgon, Damis, Tartuffe, Elmire.

DAMIS

Birazdan, sizi hayretlere düşürecek taze bir vakayla
Sizin buraya gelişinizi kutlayacağız baba.
Yaptığınız iyiliklere pek güzel karşılık verildi,
Ve beyimiz şefkatinizin bedelini pek güzel ödedi.
Size olan bağlılığı açıkça duyurulmuş oluyor.
Düpedüz sizin şerefinizle oynuyor,
İşte burada suçüstü yakalayıverdim onu,
Han'fendiye mücrim aşkını küstahça ilan ediyordu.

Hanımefendi yumuşak kalpli ve fazlasıyla ketum,
Bu sırrı saklamak istedi ne olursa olsun;
Ama ben katlanamam böylesi bir yüzsüzlüğe,
Bunu söylememek size hakaret olurdu bence.

ELMIRE

Evet, ben de düşünüyorum ki bu boş lakırdılarla
Bir kocanın huzuru kaçırılmamalı asla.
Şerefimiz bunlardan lekelenmez kesinlikle
Biz kendimizi savunmayı bildikçe.
Ben böyle düşünüyorum; birazcık sözümü dinleseydiniz
Damis, herhalde babanıza bundan hiç bahsetmezdiniz.

6. Sahne

Orgon, Damis, Tartuffe.

ORGON

Aman Tanrım, inanılır şey mi şu işittiklerim?

TARTUFFE

Evet, ben fena bir adamım, bir suçluyum, kardeşim.
Kalbi fesat dolu, bahtsız bir günahkârım,
Eşi görülmemiş bir cinayetkârım.
Leke dolu hayatımın her ânı,
Ömrüm bir suç ve çirkef yığını.
Ve görüyorum ki Tanrı cezalandırmak için beni,
Bunu vesile kılıp aşağılatmak istiyor nefsimi.
İtham etsinler beni istedikleri en ağır suçla,
Kapılmayacağım kendimi müdafaa etme gururuna.
İnanın size söylenenlere, bileyin öfkenizi,
Ve bir suçlu gibi evinizden kovun beni.
Bilmezdim bunca utanç düştüğünü payıma;
Ben daha da fazlasına layığım aslında.

ORGON *(Oğluna)*

Ah, hain! Böyle bir yalanla
Onun safiyetini lekelemeye cüret ediyorsun ha?

DAMIS

Ne? Uysal görünen bu ikiyüzlü adam,
Size bunun tersini söyletecek...

ORGON

Sus, mel'un!

TARTUFFE

Yo, bırakınız konuşsun. Onu itham ediyorsunuz haksız yere
İnanırsanız iyi edersiniz bütün söylediklerine.
Niye benden yana olasınız böyle bir olayda?
Hem suçumun ne olduğunu biliyor musunuz acaba?
Kardeşim, siz benim dış görünüşüme mi itimat ediyorsunuz?
Ve görünüşe bakarak beni olduğumdan daha mı iyi
sanıyorsunuz?
Yo, yo, görünüş aldatıyor sizi;
Heyhat, bakıp da bir şey sanmayın beni!
Herkes sanıyor ki, ben iyi biriyim,
Ama hakikat o ki, yok benim hiçbir değerim. *(Damis'ye)*
Evet sevgili oğlum, konuşun; bana hain,
Rezil, ahlaksız, hırsız, katil deyin!
Daha beter sıfatlara gark edin beni,
Tek kelime etmem, hak ettim hepsini!
Hayatımda işlediğim suçların utancı içinde,
Kefaretini ödemek istiyorum bu alçaklığın dizlerimin
üstünde.

ORGON *(Tartuffe'e)*

Kardeşim, bu kadarı da fazla! *(Oğluna)*
Kalbin hiç mi sızlamadı,
Hain?

DAMIS

Ne, onun sözleri sizi bu kadar mı kandırdı...

ORGON

Sus, düzenbaz! *(Tartuffe'e)*
Kardeşim, hadi kalkın lütfen! *(Oğluna)*
Rezil!

DAMIS

O belki...

ORGON

Kes sesini!

DAMIS

Kuduruyorum! Ne yani, ben şimdi...

ORGON

Bir kelime daha edersen kollarını kırarım!

TARTUFFE

Kardeşim, Tanrı aşkına, hiddete kapılmayın!
Razıyım cezanın en büyüğüne katlanmaya,
Benim yüzümden ona tek fiske vurulacaksa!

ORGON *(Oğluna)*

Nankör!

TARTUFFE

Bırakın onu! Onu bağışlamanız için
Diz çökmem gerekiyorsa...

ORGON

Şaka mı ediyorsunuz Tanrı aşkına! *(Oğluna)*
Alçak! Gör işte iyiliğini!

DAMIS

Demek...

ORGON

Kes!

DAMIS

Ne? Ben...

ORGON

Kes diyorum!
Seni hangi nedenin ona saldırttığını biliyorum.
Hepiniz nefret ediyorsunuz ondan; ve bugün görüyorum ki
Hınç dolu ona karşı, çoluk, çocuk, hizmetçi.
Her türlü çareye başvuruluyor çekinmeden,
Bu mübarek adamı atmak için evimden.
Ama onu buradan kovmak için uğraşıldıkça
Ben de daha çok uğraşıyorum onu burada tutmaya.

Bütün ailemin burnunu sürtmek üzere
Vereceğim kızımı ona evvel emirde.

DAMIS

O zorla mı evlendirilecek yani?

ORGON

Evet, hain, bu akşamdan tezi yok hem de,
Kudurtmak için sizi.
Kaale almıyorum hiçbirinizi ve göstereceğim size,
Efendinin ben olduğumu ve mecbur olduğunuzu itaate.
Haydi, edepsiz, sözünü geri al
Ve af dilemek için ayaklarına kapan derhal.

DAMIS

Kim? Ben? İki yüzlülük eden bu utanmaz adama...

ORGON

Serseri! Demek ayak diriyorsun ve hakaretler ediyorsun ona
Sopa... bir sopa yok mu orda? *(Tartuffe'e)*
Tutmayın beni ya! *(Oğluna)*
Dahası, derhal evimden gidilsin
Ve asla geri dönme cüreti gösterilmesin.

DAMIS

Evet, gidiyorum ama...

ORGON

Marş marş! Burayı tahliye edin.
Seni mirasımdan mahrum ediyorum;
Üstelik, beddua da ediyorum.

7. Sahne

Orgon, Tartuffe.

ORGON

Aziz bir insana böyle hakaret etmek!

TARTUFFE

Yarabbi, bana verdiği azaptan dolayı onu affet! *(Orgon'a)*
Nasıl canımı sıkıyor bir bilseniz

Size karşı beni lekelemeye gayret edildiğini görmek.

ORGON

Vah vah!

TARTUFFE

Bu nankörlüğün düşüncesi bile
Öyle müthiş bir işkence çektiriyor ki yüreğime...
O kadar tiksiniyorum... Kalbim öyle sıkışıyor ki
Konuşamıyorum, bu yüzden öleceğim sanki.

ORGON

(Oğlunu kovduğu kapıya gözyaşları içinde koşar)

Alçak, bin pişmanım sana vurmadığıma,
Şuracıkta canını çıkartmadığıma.
Sakin olun kardeşim, öfkelenmeyin.

TARTUFFE

Bu can sıkıcı tartışmaları burada keselim.
Bu evde büyük sıkıntılara neden olduğumu görüyorum;
Kardeşim, artık buradan gitmem gerektiğini sanıyorum.

ORGON

Nasıl, dalga mı geçiyorsunuz?

TARTUFFE

Benden nefret ediyorlar burada ve görüyorum ki
Samimiyetim konusunda kuşkulandırmaya çalışıyorlar sizi.

ORGON

Ne çıkar! Onlara kulak asmadığımı görmüyor musunuz?

TARTUFFE

Bunun arkası gelecektir kuşkusuz,
Şu anda aldırış etmediğiniz bu ifadeleri
Günün birinde dinleyeceksiniz belki.

ORGON

Hayır kardeşim, asla.

TARTUFFE

Ah kardeşim, bir kadın
Fikrini kolayca değiştirebilir kocasının.

ORGON

Hayır, hayır.

TARTUFFE

Bırakınız hemen gideyim de buradan
Mahrum kalsınlar bana bu şekilde saldırmaktan.

ORGON

Hayır, kalacaksınız, burada hayatım söz konusu.

TARTUFFE

Öyleyse kendimi aşağılatmam gerekecek doğrusu.
Oysa müsaade etseydiniz...

ORGON

Yoo...

TARTUFFE

Neyse, kapatalım bu bahsi,
Ama biliyorum bu durumda ne yapılması gerektiğini.
Namus hassas bir meseledir ve ben madem ki sizin
dostunuzum
Dedikodunun ve her türlü karalamanın önünü almaya
mecburum.
Eşinizden uzaklaşacağım ve beni görmeyeceksiniz...

ORGON

Hayır, her şeye rağmen onunla görüşeceksiniz.
Milleti kudurtmak en büyük zevkim,
Onun her an sizinle birlikte görülmesini isterim.
Hepsi bu kadar da değil, daha çok hiçe saymak için onları
İstemiyorum sizden başka mirasçım olmasını,
Ve hemen şimdi gidip icabına bakacağım,
Bütün malımı mülkümü size bağışlayacağım.
Damadım olacak iyi ve samimi bir dost benim için
Oğlumdan, karımdan ve akrabadan da değerlidir bilin.
Kabul etmeyecek misiniz teklifimi yoksa?

TARTUFFE

Her şeyde Tanrı'nın dediği olur nasılsa.

ORGON

Zavallı adam! Hemen gidip evrağı hazırlatalım,
Kıskananlar da öfkeden çatlasın!

IV. PERDE

1. Sahne

Cléante, Tartuffe.

CLÉANTE

Evet, bana inanabilirsiniz, herkes bundan bahsediyor,
Bu dedikodunun çıkardığı gürültü şanınıza hiç uymuyor.
Beyefendi, sizi tam da zamanında yakaladım,
Bu konuda ne düşündüğümü açıkça anlatayım.
Ben söylenenleri uzun uzadıya incelemiyorum,
Hepsini geçip işin kötü tarafına bakıyorum.
Diyelim ki Damis doğru hareket etmedi bu işte;
Haksız yere suçlandınız siz de.
Yakışmaz mı bir Hıristiyan'a, yapılan hakareti bağışlamak?
Yüreğindeki intikam arzusunu yatıştırmak?
Ve razı mı gelirsiniz aranızdaki anlaşmazlık yüzünden
Bir oğulun kovulmasına baba evinden?
Açık konuşuyorum, bir daha söylüyorum size:
Büyük, küçük, bunu hoş karşılamıyor kimse.
Bana inanırsanız, her şeyi yatıştırırsınız;
Ve işi son raddeye vardırmazsınız.
Feda edin hiddetinizi Tanrı yoluna,
Barıştırın oğulu babayla.

TARTUFFE

Bunu ben de bütün kalbimle isterdim; ama elimde değil ki!
Ona karşı hiçbir kırgınlığım yok, beyefendi.
Bütün yaptıklarını affediyorum, asla ayıplamıyorum;
Hatta ona elimden gelen iyiliği yapmak istiyorum.
Ama razı gelmez Tanrı buna,
O, bu eve dönerse, gitmek düşer bana.
Bu görülmemiş hareketinden sonra
Rezalet olur yüz yüze gelmek bir daha.

Tanrı bilir ne zannederler;
Sırf hesap peşinde olduğumu düşünürler.
Kendimi suçlu hissettiğim için, beni itham edene
Alicenap bir tavır takındığımdan bahsederler her yerde.
Korkmuşum da, düzen çevirmekmiş niyetim,
El altından onu susturabilmek için.

CLÉANTE

Renkli bahanelerle atlatıyorsunuz bizi;
Ve bütün sebepleriniz fazlasıyla suni.
Neden karışıyorsunuz ki Tanrı'nın işine;
Suçluyu cezalandırmak için ihtiyacı mı var bize?
Bırakın, bırakın, O intikamını kendisi alsın;
Siz O'nun emrettiği gibi hakareti bağışlamaya bakın.
Ve ilahi emirleri getirirken yerine,
Kulak asmayın fanilerin hükümlerine.
Ne yani, düşünüp de ne diyecek diye başkaları,
Hayır işleme şerefinden mahrum mu kalınmalı?
Yo, yo! Tanrı ne buyuruyorsa onu yapalım;
Zihnimizi başka hiçbir şeyle karıştırmayalım.

TARTUFFE

Size söyledim ya onu kalben affettiğimi
Bu da Tanrı'nın emrini yerine getirmektir beyefendi;
Ama bugünkü rezalet ve bugünkü hakaretten sonra
Tanrı buyurmuyor onunla yaşamamı aynı çatı altında.

CLÉANTE

Peki, bir babanın kaprise kapılıp
Söylediği sözleri dikkate alıp
Hiç de hakkınız olmayan bir serveti
Kabul etmeyi de mi buyuruyor beyefendi?

TARTUFFE

Beni tanıyacak olanlar
Menfaat düşkünü olduğum düşüncesine kapılmazlar.
Pek bir cazibesi yoktur gözümde dünya nimetinin,
Kapılmam aldatıcı parıltısına hiçbirinin;

Ve razı gelmişsem bir kere
Babasının yapmak istediği bağışı kabul etmeye,
Yalnızca korktuğum içindir, doğru söylemek gerekirse
Bütün bu malın namert eline düşmesinden;
Niyet ettiğim gibi hak yolunda, hayır için değil de,
Bölüşüp kötüye kullanacakların eline geçmesinden.

CLÉANTE

Ah beyefendi, kapılmayın hiç böyle ince kaygılara;
Meşru bir mirasçının şikâyetine yol açar, olur a!
Hiçbir şey için canınızı sıkmayın ve müsaade edin de
Malın sahibi kendisi düşsün kendi malının derdine.
Ve bin kat iyidir kendi malını kötüye kullanması bunu bilin
O mala el uzatmakla itham edilmenizden sizin.
Yalnız hayretle karşılıyorum, böylesi bir teklifi
Hiç tereddüt etmeden kabul etmenizi.
Yoksa bu, gerçek dindarlığın bir kaidesi mi,
Belletir meşru mirasçıyı malından etmeyi?
Aynı evde yaşamanızda Damis'yle
Büyük bir engel olması mukadderse,
Evin oğlunun kapı dışarı edilmesine
İnsafsızca razı geleceğinize,
Sizin buradan ağırbaşlı biri gibi
Namusluca gitmeniz yerinde değil mi?
İnanın bana, bu, gerçek dindarlığınızın kanıtı olacak
Beyefendi...

TARTUFFE

Beyefendi, saat üç buçuğu vuracak;
Dini bir vazifem var yukarıda ifa edilecek.
Af buyurun, sizden ayrılmam gerekecek.

CLÉANTE

Yaa...

2. Sahne

Elmire, Mariane, Dorine, Cléante.

DORINE

Tanrı aşkına, beyefendi, yardım edin siz de bize,
Kızcağız ölecek dertten, ıstırap içinde.
Babasının bu akşam için yaptığı anlaşma
Onu her an daha çok sürüklüyor umutsuzluğa.
Birazdan gelir; rica ederim, el birliği yapalım,
Ya zorla ya da kurnazlıkla engel olalım
Hepimize dert olan şu talihsiz karara.

3. Sahne

Elmire, Mariane, Dorine, Cléante, Orgon.

ORGON

Ah, pek memnun oldum gördüğüme sizi bir arada.
(Mariane'a)
Yüzünüzü güldürecek şu elimdeki sözleşme,
Zaten ne anlama geldiğini biliyorsunuz siz de.

MARIANE *(Diz çökerek)*

Babacığım, Tanrı aşkına, ki o bilir neler çekiyorum,
Sevdiklerinizin başı için size yalvarıyorum:
Biraz olsun babalık haklarınızdan vazgeçin,
Arzum hilafına beni itaate mecbur etmeyin.
Zorlamayın beni bu katı kuralla
Size borçlu olduğum şeylerden yakınmaya.
Siz verdiniz bu canı bana, ama heyhat,
Bahtımı karartmayın, zehir olmasın hayat.
Eğer beslediğim tatlı bir umuda karşı
Yasaklıyorsanız sevmeye cüret ettiğim kişiyle olmamı,
Ayaklarınıza kapanıp sığınıyorum iyiliğinize,
Tiksindiğim biriyle olma azabından kurtarın hiç değilse.

Üzerimdeki bütün nüfuzunuzla
Düşürmeyin beni umutsuzluğa.

ORGON *(Yumuşadığını hisseder)*

Zaaf göstermenin sırası değil; dayan gönlüm, hadi!

MARIANE

Ona duyduğunuz sevgi hiç üzmüyor beni.
İstediğiniz kadar sevin; malınızı ona verin,
Yetmezse üstüne benimkini de ekleyin.
Yürekten razıyım, onları size bırakırım,
Ama ne olursunuz, bana dokunmayın.
İzin verin bir manastırda kasvet içinde tükensin bari
Tanrı'nın biçtiği ömrümün kara günleri.

ORGON

Hah, işte, rahibe oldu çıktı,
Tabii aşkına karşı çıkınca babası!
Kalkın hadi! Kalbiniz rıza göstermekte ne kadar direnirse,
O kadar hayrı dokunur bu işin size.
Nefsinizi köreltin bu izdivaçla;
Kafamı şişirmeyin daha fazla!

DORINE

Ama efendim...

ORGON

Susun! Her lafa girmeyin öyle!
Tek bir kelime bile etmenizi yasaklıyorum size!

CLÉANTE

Bazı tavsiyelerde bulunulmasına izin verirseniz...

ORGON

Kayınbirader, dünyanın en iyi tavsiyeleri sizin tavsiyeleriniz
Eni konu düşünülmüştür hepsi; büyük saygı duyarım.
Ama mazur görün, ben onlara uyma'yım.

ELMIRE *(Kocasına)*

Gördüklerim karşısında ne desem bilmiyorum;
Ve basiretsizliğinize şaşıp kalıyorum.
O adama öyle tutulmuş, öyle bağlanmışsınız ki,
Bugünkü olay konusunda yalancı çıkarttınız bizi.

ORGON

Kulunuz olayım, ben görünene inanırım.
Hergele oğlumun hatırını sayarsınız, bilirim.
Ve korktunuz, çekindiniz meydana vurmaya
Çevirmek istediği oyunu o zavallı adama.
Siz de inandırıcı olmak için fazla sakindiniz,
Aksi halde daha heyecanlı olurdu haliniz.

ELMIRE

Aşk heyecanının basit bir itirafını
Hemen namus meselesi mi yapmalı?
Başka türlü cevap verilemez mi?
Gözler ateş saçmalı, küfür mü etmeli?
Ben bu gibi sözlere gülüp geçiyorum;
Bu konuda çıkan patırtıdan hiç hoşlanmıyorum.
Ben olgunluğumuzu sükûnetle göstermeyi severim;
Namuslu geçinen o vahşilerden hiç değilim.
Bu gibilerin ırzları dişli tırnaklıdır,
En küçük sözde adamı paralamaya hazırdır.
Tanrı beni korusun böyle bir iffetten;
İçinde şeytanlık olmayan bir erdemden yanayım ben.
Soğukluğu ölçülü bir ret cevabı
Daha çabuk yıldırır bir âşığı.

ORGON

Neyse, ben meseleyi biliyorum, gelmem oyuna.

ELMIRE

Bir kez daha hayret ediyorum bu tuhaf zaafa.
Peki, söylenenlerin doğru olduğunu göstersem size
Ne derdiniz bana acaba bu şüpheciliğinizle?

ORGON

Göstermek mi?

ELMIRE

Evet.

ORGON

Laf!

ELMIRE

Ne var? Ya bulup bir yolunu
Size apaçık gösterirsem bunu?

ORGON

Hikâye bunlar!

ELMIRE

Ne adam! Hiç olmazsa cevap verin bana;
Sözlerime inanın demiyorum ya!
Ama, farz edelim ki, seçtiğimiz bir kenardan
Her şeyi size açıkça göstersem ve duyursam.
O zaman o güvenilir adamınız hakkında ne dersiniz acaba?

ORGON

O zaman derim ki... Hiçbir şey demem...
Zira böyle bir şey olamaz...

ELMIRE

Bu gaflet çok uzun sürdü,
Bu kadar yalancı muamelesi görmek yetti.
Uzatmayalım, sırf inandırma zevkini tatmak için,
Sizi söylenenlere tanık etmeliyim.

ORGON

İşte, ağzınızla yakalandınız! Göreceğiz maharetinizi!
Bakalım nasıl yerine getireceksiniz sözünüzü!

ELMIRE

Çağırın onu bana!

DORINE

O pek kurnazdır fakat!
Belki onu faka bastırmak zor olacak!

ELMIRE

Hayır: İnsan sevdiği tarafından kolayca aldatılır;
İzzetinefis insana kendi kuyusunu kazdırır.
Çağırın gelsin aşağıya.

(Cléante ve Mariane'a)

Siz de çekilin!

4. Sahne

Elmire, Orgon.

ELMIRE

Şu masayı yaklaştıralım da altına girin.

ORGON

Nasıl?

ELMIRE

Kendinizi iyice gizlemeniz önemli.

ORGON

Neden bu masanın altında?

ELMIRE

Aman Tanrım, bana bırakın bu işi;
Benim de bir bildiğim var, sonunda anlayacaksınız siz de.
Girin şuraya diyorum; ve oraya girdiğinizde
Görülmemeye ve sesinizi çıkarmamaya gayret edin.

ORGON

Size fazlasıyla kibar davrandığımı itiraf etmeliyim.
Ama bakalım bu işin içinden nasıl çıkacaksınız.

ELMIRE

Bence bana söyleyecek laf bulamayacaksınız.
(Masanın altındaki kocasına)
Tuhaf bir konuya dokunacağım yalnız,
Kesinlikle hiddete kapılmayınız;
Ne söyleyeceksem rahatlıkla söyleyebilmeliyim,
Bunu sizi ikna etmek için yapacağım, söz verdiğim için.
Madem başka çare yok, ona yumuşak davranacağım,
Bu ikiyüzlü adamın foyasını ortaya çıkaracağım,
Okşayacağım onun küstahça arzularını,
Döksün diye ortaya ihtiyatsızlığını,
Yalnızca sizi ikna ve onu daha çok bozum etmek için
Onun isteklerine rıza gösterir gibi yapacak yüreğim.

İyice inandığınızda durmak için haklı bir nedenim olacak,
Ve işler ancak sizin istediğiniz raddeye varacak.
İşin yeteri kadar ileri gittiğine siz inandığınızda
Size düşer dur demek onun delice arzusuna,
Size düşer karınızı korumak ve beni ancak
Gözünüzü açmaya yetecek kadar tehlikede bırakmak.
Bu sizin menfaatinizdir, siz sahip çıkacaksınız buna,
Ve... Geliyor. Dikkat edin, görünmeyin sakın ha!

5. Sahne

Tartuffe, Elmire ve masanın altına saklanmış Orgon.

TARTUFFE

Benimle görüşmek istediğinizi söylediler burada.

ELMIRE

Evet, size ifşa edilecek sırlar var burada.
Ama kapıyı çekiverin söylemeden önce;
Yakalanmayalım, iyice bakın her yere.
Geçen seferki gibi bir hadise
Kesinlikle gelmez işimize.
Öylesine bir baskın da görülmemiş şey;
Damis, sizin adınıza, ürküttü beni epey.
Ve siz de açıkça gördünüz, çok çaba sarf ettim
Niyetinden vazgeçirmek, öfkesini almak için.
İşin doğrusu öylesine şaşkındım ki,
Onu yalanlamak aklıma bile gelmedi.
Ama neyse, Tanrı'ya şükür, her şey girdi yoluna;
Tamamıyla emniyetteyiz bu durumda.
Size duyulan saygı fırtınayı dağıttı,
Kocamın da size dair şüphesi kalmadı.
Ortadan kaldırmak için kötü zanları
İstiyor her an birlikte olmamızı.
Ayıplanma korkusu duymadan bu sayede

Ben de yalnız kalabiliyorum burada sizinle.
Ve bu durum da size kalbimi açma imkânını veriyor;
Arzunuza verdiğim karşılık belki biraz fazla çabuk oluyor.

TARTUFFE

Anlamak oldukça güç bu dili,
Biraz önce başka türlü konuşuyordunuz, hanımefendi.

ELMIRE

Ah, öfkeleniyorsanız böyle bir ret cevabından,
Anlamıyorsunuz demektir kadın kalbinden.
Pek bilmiyorsunuz anlaşılan ne demek istediğini,
Bu kadar zayıfça savunduğu görülünce kendini.
İffetimiz hep mücadele eder böyle anlarda
İçimizde tatlı duygular uyandıranla.
Ne sebep bulunursa bulunsun bize hâkim olan aşka
Her zaman biraz utanırız onu dışa vurmaya.
Önce bir savunmaya geçeriz, ama ortadadır halimiz;
Gönlümüzün kaydığını iyice belli ederiz.
İffet nedeniyle arzularımız başka dilimiz başka söyler,
Bu gibi reddetmeler pek çok şey vaat eder.
Şüphesiz bu çok açık bir itiraf oluyor,
Bir kadının iffetine pek de yakışmıyor.
Ama madem ki söz ağızdan çıktı bir kere:
Damis'yi engellemek için uğraşır mıydım hiç öyle?
Söyleyin rica ederim, öyle tatlı tatlı dinler miydim
Başından sonuna kadar teklifini kalbinizin?
Daha önce yaptığım gibi mi alırdım meseleyi
Şu kalbin teklifi hoşuma gitmeseydi?
Ve ilan edilen izdivaca karşı çıkmaya
Sizi bizzat ben zorladığımda,
Ne anlam çıkardınız ki bundan,
Bu, size duyulan ilgi değil de nedir?
Kararlaştırılan bu izdivaç yüzünden doğan,
Bir kalbi paylaşmanın üzüntüsü değil midir?

TARTUFFE

Hanımefendi, şüphesiz büyük bir saadet,
Meftun olunan bir ağızdan bu sözleri işitmek.
Yavaş yavaş akıtıyor bütün hislerime sözlerinizin balı
Daha önce hiç tadılmamış bir hazzı.
Hoşunuza gitmek saadeti benim en yüksek tahsilim,
Ahiren mutluluğunu, arzunuzu yerine getirmekle bulur
kalbim.
Ama şu kalbim burada rica ediyor sizden:
Biraz olsun şüphe duymayı saadetinden.
Sanırım bu sözler namuskârane bir hile,
Maksadı, hazırlanan izdivaçtan beni vazgeçirme.
Ve sizinle açık konuşmak gerekirse,
Hiç inanmayacağım bu tatlı sözlere,
Can attığım lütfunuzun ufacık bir alameti
Söylediklerinize dair temin etmedikçe beni,
Benim için beslediğiniz cazibeli hislere
İnandırmadıkça yüreğimi iyiden iyiye.

ELMIRE *(Kocasına işaret etmek için öksürür)*

Ne, demek bu hızla gitmek niyetiniz;
Alelacele muhabbeti tüketmek istersiniz.
İtirafın en tatlısını etmek için o kadar uğraşıldı;
Lakin bu, yine de sizin için yeterli olmadı.
Lütufta işi hemen son raddeye mi vardırmalıyız,
Ancak o zaman mı tatmin edilebilir şahsınız?

TARTUFFE

İnsan ne kadar az layıksa bir nimete, o kadar az cüret eder
ondan ümit etmeye;
Arzularımızın kanması güçtür kelimelere.
İnsan şan dolu bir talihten kolayca şüphe eder,
Ona inanmadan önce kavuşmayı ister.
Bana gelince, lütfunuza pek az layık olduğuma inanırım,
Gözü pekliğim saadete ermeyecek korkarım.
Ve ben hiçbir şeye inanmayacağım hanımefendi,

Siz gerçekten söndürmedikçe içimdeki ateşi.

ELMIRE

Aman Yarabbi! Aşkınız ne kadar da zalim çıktı,
Aklımı iyiden iyiye karıştırdı.
Kalpler üzerinde nasıl da zorlu bir hâkimiyet kuruyor,
Arzuladığını nasıl da şiddetle istiyor!
Ne yani, sizin takibinizden hiç kaçamaz mı insan?
Bırakmaz mısınız hiç nefes alacak zaman?
Yakışır mı size böylesine diş bilemek;
Arzu edileni acımasızca istemek?
Ve insanların size olan zaafını böylece,
Kötüye kullanmak baskıcı gayretlerinizle?

TARTUFFE

Peki ama, size olan saygıma iyi gözle bakıyorsanız,
Bunu kati olarak ispat etmeme neden karşı çıkarsınız?

ELMIRE

Fakat nasıl razı olmalı bu istediğinize
Tanrı'ya karşı gelmeden, o ki hep dilinizde?

TARTUFFE

Eğer yalnız Tanrı konuyorsa arzularıma mani olarak,
Benim için işten değil böyle bir engeli kaldırmak.
Bu, alıkoymamalı sizin kalbinizi.

ELMIRE

Ama Tanrı'nın yasalarıyla o kadar korkutuyorlar ki bizi!

TARTUFFE

Bu gülünç korkularınızı dağıtabilirim,
Hanımefendi, kuruntuları yok etme sanatını bilirim.
Tanrı men eder bazı tatminleri, bakın bu doğrudur;
(İşte bu konuşan anasının gözüdür)[8]
Ama O'nunla anlaşmanın da bir yolu bulunur.
Muhtelif ihtiyaçlara göre,
Vicdanımızın bağlarını gevşetmenin,
Niyetimizin temizliğiyle
Hareketteki fenalığı gidermenin

Vardır elbet bir ilmi.
Bu sırların hepsini öğreneceksiniz Hanımefendi;
Yapacağınız tek şey oluruna bırakmak kendinizi.
Arzumu tatmin edin yeter ki ve sakın korkmayın,
Vebali benim boynuma, bütün sorumluluğu alırım.
Fena öksürüyorsunuz hanımefendi.

ELMIRE

Evet ıstırap içindeyim.

TARTUFFE

Bir parça meyanbalı ikram edeyim?

ELMIRE

İnatçı bir nezle bu,
Sanırım iyi gelmeyecek dünyanın hiçbir suyu.

TARTUFFE

Bu can sıkıcı bir şey şüphesiz.

ELMIRE

Evet hem de düşünülenden daha fazla.

TARTUFFE

Neyse, sizin endişeniz giderilir kolayca;
Emin olabilirsiniz buradan hiç sır çıkmayacak,
Fenalık bunun ayyuka çıkmasındadır ancak.
İnsanı rencide eden milletin çıkardığı rezalettir,
Gizlice işlenen günah günah değildir.

ELMIRE *(Bir daha öksürdükten sonra)*

Neyse, anlaşılan boyun eğmeye karar vermeliyim,
Her şeyi size vermeye rıza göstermeliyim;
Aksi halde vazgeçmem gerekiyor hoşnut edilmekten,
Ve teslim olmaya istekli olunduğunu göstermekten.
Kuşkusuz hoş değil gelmek bu raddeye,
Aşıyorum sınırı istemeye istemeye.
Madem beni buna zorlamakta inat ediliyor,
Madem söylenenlere hiç inanılmıyor,
Madem daha ikna edici kanıtlar isteniyor,
Buna razı olmalı, memnun etmeli insanları.

Eğer bu rızada bir günahkârlık görülürse,
Kabahat benim değildir elbette.

TARTUFFE

Evet, hanımefendi, üzerimize alırız ve bu hadise de
kendiliğinden...

ELMIRE

Rica ederim, kapıyı biraz aralayın da
Bir bakın, kocam koridorda mı acaba?

TARTUFFE

Ne hacet var ondan dolayı endişe duymanıza;
Burnundan tutup sürüklenecek bir adam o, laf aramızda.
Bizim sohbetimizden iftihar payı çıkarır kendine
Onu öyle bir yola koydum ki, görse de inanmaz bir şeye.

ELMIRE

Olsun siz bir çıkın rica ederim,
Her yeri iyice bir gözden geçirin.

6. Sahne

Orgon, Elmire.

ORGON *(Masanın altından çıkarken)*

İşte teslim ediyorum, iğrenç bir herifmiş bu,
Kendime gelemiyorum, bu darbe beni öldürdü.

ELMIRE

Ne? Bu kadar çabuk mu çıkıyorsunuz? Siz insanla alay mı
ediyorsunuz?
Halının arkasına geçin, sırası değil henüz.
Her şeyi kesin olarak görmek için sonuna kadar bekleyin.
Basitçe zanlara hiç itimat etmeyin.

ORGON

Hayır, cehennemden bile bundan kötüsü çıkmaz.

ELMIRE

Allah Allah, bu kadar çabuk inanılmaz.
Yenilginizi kabul etmeden önce ikna olun iyice,

Olur a yanılırsınız, hiç acele etmeyin öyle.

(Kocasını arkasına saklar)

7. Sahne

Orgon, Elmire, Tartuffe.

TARTUFFE

Her şey uygun, talih benden yana hanımefendi:
İyice kolaçan ettim bütün evi;
Kimse yok, yüreğim sevinç dolu, ve...

(Orgon onu durdurur)

ORGON

Yavaş! Fazla kapılmışsınız nefsinize!
Bu kadar da coşmamalısınız!
Vay, vay, güvenilir adama bak; beni mi aldatacaksınız!
Ruhunuz nasıl da kapılıyor iğvaya
Hem kızımı almak, hem karıma göz koymak ha?
Bunun doğruluğuna uzun süre ihtimal vermedim,
Bunu söyleyenler ağız değiştirecek diye hep bekledim.
Ama tanıklığı buraya kadar vardırmak kâfi,
İnanıyorum, istemiyorum daha fazla görmeyi.

ELMIRE *(Tartuffe'e)*

Bütün bunları istemeye istemeye yaptım;
Beni öyle bir noktaya getirdiler ki, size böyle davrandım.

TARTUFFE

Ne? Zannediyorsunuz ki...

ORGON

Haydi, yeter, şamata istemez, rica ederim.
Terk edelim burayı, hem de sessiz sedasız gidelim.

TARTUFFE

Niyetim...

ORGON

Bu lafların mevsimi geçti,
Derhal, ama derhal terk etmek lazım evi.

TARTUFFE

Burayı terk etmek, evin efendisiymiş gibi konuşan size düşer
Ev bana ait, göreceksiniz bir ispat yeter.
Size göstereceğim iyice, boşuna olduğunu bu gayretin
Benimle hır çıkarmak için alçakça oyunlar çevirmenin,
Bana hakaret edilerek öyle istenilen yere varılmayacağını;
Bilirim ben, düzenbazlığı bozum edip cezasını vermeyi,
Gücendirilen Tanrı'nın intikamını almayı,
Beni kovmaktan söz edenleri pişman etmeyi.

8. Sahne

Elmire, Orgon.

ELMIRE

Bu ne biçim konuşma, ne demek istiyor?

ORGON

Vallahi şaşkın bir haldeyim, canım hiç gülmek istemiyor.

ELMIRE

Nasıl?

ORGON

Onun söylediklerinden, anlıyorum büyük hata işlediğimi.
Ve yaptığım bağış allak bullak ediyor zihnimi.

ELMIRE

Bağış mı?

ORGON

Evet, her şey oldu bitti çoktan,
Ama başka bir şey daha var beni kaygılandıran.

ELMIRE

Ne peki?

ORGON

Her şeyi öğreneceksiniz, ama gidip bakalım bir an önce,
Hâlâ yukarıda mı şu bizim çekmece?

V. PERDE

1. Sahne

Orgon, Cléante.

CLÉANTE
Ne yapmak niyetindesiniz?
ORGON
Ah, ne bileyim ben?
CLÉANTE
Bana kalırsa
Birlikte başlamalı araştırmaya
Bu olay karşısında neler yapılması gerektiğini.
ORGON
Zihnimi altüst ediyor şu çekmece meselesi;
Beni her şeyden çok bu umutsuzluğa düşürüyor.
CLÉANTE
Yoksa bu çekmece önemli bir sır mı taşıyor?
ORGON
Zavallı dostum Argas'ın emaneti,
Büyük gizlilik içinde bizzat bana teslim etmişti,
Kaçarken bu iş için beni uygun görmüş,
Anlattığı kadarıyla içinde birtakım evrak varmış,
Bunlara bağlıymış canı ve malı, her şeyi.
CLÉANTE
Ne diye bunları başka ellere teslim ettiniz peki?
ORGON
Buna sebep bir vicdan meselesi oldu;
Gidip doğrudan o haine açtım konuyu,
O da allem edip kallem edip ikna etti beni sonunda,
Çekmeceyi ona vermeye, saklaması için bir kenarda.
Hazır bir kaçamak noktası bulunacaktı elimde,
Bir soruşturma olursa inkâr edebileyim diye.
Böylece pek rahat olacaktı içim,
Bende olmadığına yemin edebilecektim.

CLÉANTE

Görünüşe bakılırsa iyi değil durumunuz;
Ona malınızı bağışlamanız ve sırrınızı açmanız,
Size fikrimi söylemem gerekirse
Düşüncesizce yapılmış hareketler bence.
Bu gibi güvenceler başınıza çok iş açar,
Madem o adamın elinde böyle imkânlar var,
Sizin için büyük ihtiyatsızlık olur üzerine gitmek,
Daha yumuşak bir çıkar yol aramalıydınız demek.

ORGON

Böylesi dokunaklı, güzel bir din kisvesi altında
Böylesi bir ikiyüzlülük, böylesi bir kötü ruh saklansın ha?
Ben ki onu dilenirken, beş parasızken yanıma almışım;
Olan oldu artık; bütün iyiliksever insanlara karşıyım.
Bundan böyle hepsine korkunç bir nefret duyacağım,
Onlara karşı şeytandan beter olacağım.

CLÉANTE

Sakin olun, dinsin artık taşkınlıklarınız,
Siz de hiçbir şeyde mutedil davranmazsınız.
Mantığınız hiçbir zaman girmiyor doğru yola,
Her zaman savruluyorsunuz aşırıdan aşırıya.
Ve sonunda gördünüz hatanızı,
Anladınız sahte bir imanla kandırıldığınızı.
Ama hatanızı düzeltmek için, hangi akla hizmetle
Daha büyük bir hataya düşüyorsunuz,
Ve ikiyüzlü alçağın tekiyle
Hayırseverleri bir görüyorsunuz?
Ne yani, bir düzenbaz sahte vakarının şatafatıyla
Cüret edip sizi dolandırdıysa,
Herkesi onun gibi mi görmelisiniz,
Günümüzde gerçek dindar yok mu demelisiniz?
Bu budalaca hükümleri imansızlara bırakın,
Erdemi, dış görünüşten ayırın.
Hükmünüzü vaktinden önce vermeyin asla,
Ve bunun için orta yolu tutturun daima.

Elden geldiğince yüz vermeyin ikiyüzlülüğe,
Ama kalkıp da hakaret etmeyin gerçek müminlere;
Ve eğer mukadderse aşırılığa düşmeniz,
Daha iyidir sahtesine iltifat etmeniz.

2. Sahne

Damis, Orgon, Cléante.

DAMIS

Ne! Baba, doğru mu o alçağın sizi tehdit ettiği,
Ona yapılan hiçbir iyiliğin kalbinde yer etmediği?
Alçak kibri, ki öfkemizi fazlasıyla hak ediyor,
Sizin iyiliklerinizi bize karşı mı kullanıyor?

ORGON

Evet oğlum, eşi görülmemiş acılar içindeyim.

DAMIS

Bırakın beni, onun kulaklarını keseyim.
Küstahlığı karşısında asla boyun eğmemeli,
Bana düşer bu beladan kurtarmak sizi.
Ve bu işi bitirmek için onu geberteceğim.

CLÉANTE

İşte, delikanlı gibi konuşmak diye buna derim ben.
Rica ederim, gem vurun köpüren öfkenize,
Bağlı olduğumuz yönetimde, yaşadığımız devirde
İşler şiddetle koyulmuyor yoluna.

3. Sahne

Madame Pernelle, Mariane, Elmire, Dorine, Damis, Orgon, Cléante.

MADAME PERNELLE

Neler oluyor? Korkunç şeyler öğreniyorum burada!

ORGON

Yeni olaylar bunlar, gözlerimle şahit olduğum,
İyiliklerimin karşılığını, görüyorsunuz, nasıl ödüyorum.

Sefil bir adamı imanla evime alıyorum,
Öz kardeşim gibi bakıp barındırıyorum;
Her gün iyiliklere boğuyorum onu,
Veriyorum kızımı, hatta varımı yoğumu.
Ve bu arada bu kalleş, rezil adam,
Karımı çıkarmaya çalışıyor baştan.
Bir de bu alçakça teşebbüsleriyle yetinmiyor,
Yaptığım iyiliklerden dolayı tehdide kalkışıyor.
Boş bulunup ona yaptığım iyiliklerin getirdiği
Birtakım yararları kullanıp mahvetmek istiyor beni.
Niyeti beni malımdan etmek, onu yerleştirdiğim mülkten kovmak,
Vaktiyle kendisini kurtardığım duruma sokmak.

DORINE

Zavallı adam!

MADAME PERNELLE

Oğlum, inanamam asla,
Bu kadar kötü bir işe kalkıştığına.

ORGON

Ne?

MADAME PERNELLE

İyi insanları hep kıskanırlar.

ORGON

Anne, ne demeye geliyor bu laflar?

MADAME PERNELLE

Bir acayip sizin evin hali,
Herkesçe malum ona diş bilendiği.

ORGON

Size söylenenle ne ilgisi var bu diş bilemenin?

MADAME PERNELLE

Küçükken size yüz defa söyledim:
Bu dünyada fazileti her zaman hor görürler,
Hasetler ölür, ama hasetlik hep sürer.

ORGON

İyi ama, bu sözlerin bu günkü meseleyle ne ilgisi var?

MADAME PERNELLE

Onun hakkında size kim bilir neler uydurdular?

ORGON

Size gözlerimle gördüm dedim.

MADAME PERNELLE

Had safhadadır fesatlığı kötü söz söyleyenlerin.

ORGON

Günaha sokacaksınız beni anne, dedim ya size:
Bu cüretkâr cürmü gözümle gördüm diye.

MADAME PERNELLE

Zehir saçar elâlemin dili, hiç durmaz,
Fani dünyada hiçbir şey bundan kurtulamaz.

ORGON

Anlamsız bir konuşma oluyor bu,
Gördüm diyorum, kendi gözlerimle gördüm, gördüm yahu!
Bunu yüz defa mı tekrarlamalı,
Kulağınızın dibinde tellal mı bağırtmalı?

MADAME PERNELLE

Aman Yarabbi, ekseriya zevahir aldatır insanı,
Her zaman görünüşe inanmamalı.

ORGON

Şimdi kudururum.

MADAME PERNELLE

İnsan boş şüphelere kapılır,
İyilik ekseriya kötülüğe yorulur.

ORGON

Karımı öpme arzusunu
Hayra mı yorayım yahu?

MADAME PERNELLE

Haklı sebeplere dayanmalı, insanları suçlamaya gelince,
Biraz daha beklemeliydiniz emin olabilmek için iyice.

ORGON

Hey Yarabbi, iyice emin olmak mı?
Demek Valide Hanım, beklemeliydim de gözümün önünde karımı...

Az kalsın münasebetsiz bir şey söyletecektiniz bana!

MADAME PERNELLE

Hasılı onun gönlü saf imanla dolu fazlasıyla.
Bir türlü aklım ermedi
Yapmaya kalkıştığına söylenenleri.

ORGON

Bırakın Tanrı aşkına, o kadar öfkeliyim ki,
Annem olmasaydınız bilirdim ne söyleyeceğimi.

DORINE

Beyefendi, iş tersine döndü, dünya böyledir işte,
Siz kimseye inanmazdınız, şimdi size inanmıyor kimse.

CLÉANTE

Boş laflarla kaybediyoruz her saniyeyi,
Önlem almak için harcamalı vaktimizi.
Düzenbazın tehditleri karşısında hiç uyumamalı.

DAMIS

Ne yani, küstahlığı bu dereceye mi vardı?

ELMIRE

Ben ihtimal vermiyorum böyle bir davaya,
Buradaki nankörlüğü fazlasıyla ortada.

CLÉANTE

Güvenmeyin siz buna; o bulacaktır bir çaresini
Size karşı haklı çıkarmak için gayretlerini.
Hadi bu bir yana, bir düzenbazın nüfuzu
Can sıkıcı durumlara sokar insanı.
Bir kez daha söylüyorum, elindeki silahla
Onu bu noktaya getirmemeliydiniz asla.

ORGON

Doğru ama, ne yapmalı? Bu hainin kibri karşısında
Hâkim olamadım hıncıma.

CLÉANTE

Ben bu işin tatlıya bağlanmasını,
Aranızın düzelmesini isterdim, açıkçası.

ELMIRE

Elinde böyle silahlar olduğunu bilseydim,

Ortalığı bu kadar velveleye vermezdim.
Ve benim...

ORGON *(Dorine'e)*

Ne istiyor bu adam? Gidip hemen öğrenin;
Tam da görüşecek haldeyim!..

4. Sahne

Monsieur Loyal, Madame Pernelle, Orgon, Damis, Mariane, Dorine, Elmire, Cléante.

MONSIEUR LOYAL

Merhaba hemşire, sizden ricam
Beni beyefendiyle görüştürseniz.

DORINE

Yanında birileri var, pek sanmam,
Bir başkasını kabul edeceğini şu ara.

MONSIEUR LOYAL

Rahatsızlık vermeye gelmedim buraya.
Bu gelişim onu hiç üzmeyecek sanırım,
Hoşuna gidecek bir mesele için buradayım.

DORINE

Adınız?!

MANSIEUR LOYAL

Ona yalnızca şunu söyleyin,
İyiliği için, Tartuffe Bey tarafından geldim.

DORINE *(Orgon'a)*

Kibar bir adam geldi, Tartuffe Bey göndermiş,
Söylediğine göre, sizi memnun edecek bir iş için gelmiş.

CLÉANTE

Gidip onu görmelisiniz,
Kimdir, ne istiyor, öğrenmelisiniz.

ORGON

Bizi barıştırmak için geldi belki de buraya,
Ona nasıl davransam acaba?

CLÉANTE

Öfkenizi sakın belli etmeyin,
Uzlaşmadan söz ederse, onu dinleyin.

MANSIEUR LOYAL

Merhaba beyefendi! Tanrı fenalığınızı isteyenin cezasını versin,
Bütün dileğim odur ki, hep sizinle olsun.

ORGON

Bu yumuşak giriş düşündüğüm gibi oldu,
Şimdiden anlaşma alameti doğdu.

MONSIEUR LOYAL

Bütün ailenizi öteden beri sayar severim;
Babanız beyefendinin bendesiydim.

ORGON

Beyefendi, sizinle tanışmadım, adınızı da duymadım;
Pek mahcubum size karşı, affınıza sığınırım.

MONSIEUR LOYAL

Adım Loyal, Normandiya memleketim.
Pek istemesem de mahkemede mübaşirim.
Hamdolsun, elimde değnek kırk yıldan beri,
Bahtiyarım, şerefimle yapıyorum vazifemi.
Beyefendi, şimdi müsaadenizle,
Bir mahkeme kararını tebliğe geldim size.

ORGON

Ne? Siz buraya...

MONSIEUR LOYAL

Efendim öfkelenmeye ne gerek var,
Bu yalnızca bir ihtar;
Sizin ve ailenizin evden çıkmanızı,
Eşyanızı alıp burayı başkasına bırakmanızı
Bildiren bir emir sadece.
Mühlet yok, erteleme yok, karar böyle.

ORGON

Ben? Ben mi çıkacakmışım bu evden?

MONSIEUR LOYAL

Evet, beyefendi, lütfen.
Artık bu ev, sizin de bildiğiniz gibi
Sayın Tartuffe Bey'e ait hiç kuşku yok ki.
Mallarınızın sahibi odur bundan böyle,
Elimdeki şu mukavele gereğince.
Usulüne uygundur, itiraz hakkı bulunmamaktadır.

DAMIS

Bu yüzsüzlük karşısında ancak şapka çıkartılır.

MONSIEUR LOYAL

Sizinle bir alıp veremediğim yok, beyefendi;
Beyefendiyle görüşüyorum; yumuşak başlı, makul biri
kendisi.
Adalete karşı gelmek istemeyecek kadar iyi bilir,
Güvenilir bir adamın üstüne düşen nedir?

ORGON

Ama...

MONSIEUR LOYAL

Evet efendim, biliyorum, milyon verseler de siz,
Başkaldırmayı düşünmezsiniz.
Dürüst bir adam olarak müsaade edersiniz elbette,
Bana verilen emirleri infaz etmeme.

DAMIS

Eli değnekli Mübaşir Bey, biliyor musunuz,
Sopaya davet çıkarıyorsunuz.

MONSIEUR LOYAL

Efendim, oğlunuz ya sussun ya da çekilsin bir şey söyleyin de
Yoksa zabıt tutmak zorunda kalacağım aleyhinizde.

DORINE

Bu Bay Loyal de bayağı bi' çakal!

MONSIEUR LOYAL

Bütün iyi insanlara büyük sevgi beslerim;
Bu emrin tebliğini üzerime almak istedim,
Sırf sizi hoşnut etmek ve sevindirmekti niyetim;
Böylece başkasına sıra gelmesin diye,

Size benim kadar muhabbet duymayan biri olsaydı yerimde
İşi daha az nezaketle hallederdi herhalde.

ORGON

İnsana evinden çık demekten
Daha kötü ne olabilir ki?

MONSIEUR LOYAL

Size süre verelim beyefendi,
Yarına kadar erteleyeceğim
Hükmün infaz edilmesini.
Gelip burada kalacağım bu gece yalnız
On adamımla birlikte, gürültüsüz patırtısız.
Usul gereği, sizden rica ederim
Yatmadan önce anahtarlar bana teslim edilsin.
Rahatınızı bozmamaya özen göstereceğim,
Hiçbir münasebetsizliğe izin vermeyeceğim.
Ama yarın sabah oldu mu çabuk davranmalısınız,
En ufak eşyaya kadar burayı boşaltmalısınız.
Adamlarım size yardım edecek, en güçlülerini seçtim
Eşya taşınırken size hizmet edebilmeleri için.

ORGON *(Alçak sesle)*

Gönül rızasıyla verirdim
Kalan yüz altınımı şu anda,
Yeter ki şu öküzün suratına
Okkalı bir yumruk atabileyim.

CLÉANTE *(Alçak sesle)*

Bırakın, her şeyi berbat etmeyelim.

DAMIS

Böyle bir cüret karşısında
Zor tutuyorum kendimi, kaşınıyor elim.

DORINE

Loyal Bey sırtınız böyle sağlamken vallahi,
Birkaç sopa vurmak hiç de fena olmaz hani.

MONSIEUR LOYAL

Bu hakaretleri cezalandırmasını bilirim,
Kadınlar için de zabıt tutulur cicim.

CLÉANTE

Yeter artık, bütün bunlara bir son verelim beyefendi,
Lütfen verin şu kâğıdı ve yalnız bırakın bizi.

MONSIEUR LOYAL

Görüşmek üzere. Tanrı hepinizin neşesini daim etsin!

ORGON

Seni de, seni buraya göndereni de kahretsin!

5. Sahne

Orgon, Cléante, Mariane, Elmire, Madame Pernelle, Dorine, Damis.

ORGON

Eee Valide Hanım, nasıl, haklı mıymışım?
Mahkeme ilamına bakıp artık inanabilirsiniz sanırım.
Onun ihanetlerine aklınız yattı mı nihayet?

MADAME PERNELLE

Nutkum tutuldu, hayret ki ne hayret!

DORINE

Şikâyet etmekte haksızsınız, haksız yere kötülüyorsunuz onu,
Sofuca niyetleri böylece doğrulanmış oldu.
Onun fazileti insan sevgisiyle kusursuzluğa varıyor,
Dünya malı çoğu zaman adamı baştan çıkarır, biliyor.
Selametinize engel olabilecek her şeyi
Sırf hayır işlemek için elinizden almaya niyetli.

ORGON

Kesin, size ha bire sus demek mi gerekecek!

CLÉANTE

Gidelim hadi, birini bulalım danışacak!

ELMIRE

Gidin, duyurun şu nankörün küstahlığını,
Sözleşmenin hükmünü bozar bu yaptığı.
Yolsuzluğu, kötü niyeti öylesine çıkacaktır ki ayyuka,
Tahammül edilmeyecek ulaştığı sanılan başarıya.

6. Sahne

Valère, Orgon, Cléante, Elmire, Mariane.

VALÉRE

Üzgünüm size kötü bir haberle geldiğim için,
Tehlike kapıda olduğundan kendimi mecbur hissettim.
Bir arkadaşım var, kendisi bana çok yakındır
Ve size duyduğum ilgiden de haberdardır,
Benim için tehlikeli bir yoldan açığa çıkardı
Devlet işlerine ait olan bir sırrı.
Bana bir haber gönderdi az önce,
Derhal kaçmanız gerekiyor buna göre.
Uzun zamandır sizi avucunda tutan o dalavereci
Bir saat önce Kral'ın huzurunda suçlamış sizi.
Size laf dokundururken ellerine bir çekmece teslim etmiş;
Bu çekmece, bir vatan hainine aitmiş.
Dediğine göre, uyurukluk görevine uymamışsınız,
Bunun karanlık sırrını saklamışsınız.
Bilmiyorum size isnat edilen suçun ayrıntısını,
Ama sizin için bir tutuklama emri çıkarıldı.
Emrin yerine tam getirilmesi için bizzat Tartuffe de
görevlendirilmiş,
Sizi tutuklamaya memur edilen adama eşlik edecekmiş.

CLÉANTE

İşte silahlarını buldu sonunda kendini savunmak için,
Göz koyduğu malınıza böyle sahip olmaya çalışıyor hain.

ORGON

İtiraf edeyim, bu adam iğrenç bir mahlukmuş ha!

VALÉRE

En ufak bir oyalanma büyük iş açabilir başınıza.
Arabam kapıda bekliyor sizi götürmek için,
Ayrıca size bin altın getirdim.
Hiç vakit kaybetmeyelim, bela büyüktür,
Bundan kaçmaktan başka çare yoktur.
Sizi emin bir yere götürme işini üstleniyorum,

Sonuna kadar size eşlik etmek istiyorum.

ORGON

Heyhat, pek minnettarım nazik ilginize;
Ama şimdi zaman yok bunu ifade etmeye.
Dilerim Tanrı'dan bana bir gün fırsat versin
Bu cömert yardıma teşekkür etmek için.
Elveda... Siz de kendinize...

CLÉANTE

Çabuk olun, hadi,
Enişte, biz düşünürüz ne yapılması gerektiğini.

7. Sahne

Polis, Tartuffe, Valère, Orgon, Elmire, Mariane, vd.

TARTUFFE

Yavaş beyim, yavaş, o kadar acele etmeyin,
Pek uzağa gitmeyeceksiniz bir delik bulmak için.
Sizi tutukluyoruz Kral namına.

ORGON

Hain! Demek bu darbeyi saklıyordun en sona.
Bu darbeyle, hergele herif, beni bitiriyorsun,
Yaptığın bütün kalleşliklere tüy dikiyorsun.

TARTUFFE

Hakaretleriniz zerre kadar dokunmaz bana,
Her şeye katlanmaya öğrendim ben Hak yolunda.

CLÉANTE

Aman doğrusu pek de ölçülüyüz.

DAMIS

Tanrı'yla nasıl da dalgasını geçiyor, yüzsüz.

TARTUFFE

Bütün bu hiddetinizden etkilenmiyorum,
Görevimi yapmaktan başka bir şey düşünmüyorum.

MARIANE

Bu işten kendinize büyük şeref payı çıkarıyorsunuz,
Bunu da pek namuslu bir görev olarak görüyorsunuz.

TARTUFFE

Beni buraya gönderen makamdan geliyorsa,
Bu, şerefli bir görev olur olsa olsa.

ORGON

Vay nankör herif, unuttun mu peki
Sefaletten kendi ellerimle kurtardığımı seni.

TARTUFFE

Evet, ne gibi yardımlar gördüğümü biliyorum ben,
Ama Kral'ın menfaati en başta gelen vazifem.
Bu mukaddes vazifenin haklı şiddeti,
Bastırıyor kalbimdeki minnettarlık hissini.
Böyle güçlü bir bağ uğruna feda etmeyeceğim şey yoktur benim,
Ne dostum, ne karım, ne akrabam, hatta ne de kendim.

ELMIRE

Sahtekâr!

DORINE

Nasıl da biliyor haince,
Saygı duyulan her şeyden güzel bir cübbe biçmeyi kendine.

CLÉANTE

Ama madem ki ilan ettiğiniz kadar eksiksizdi
Sizi yönlendiren ve ardına sığındınız şu vazife hissi,
Öyleyse neden beklediniz çıkmak için ortaya,
Sizi yakalamasını, musallat olurken karısına?
Neden ancak namusu için kovmaya mecbur kalınca sizi
Düşündünüz gidip onu ihbar etmeyi?
Bunları vazgeçesiniz diye söylemiyorum katiyen,
Size bağışladığı maldan mülkten.
Ama bugün ona suçlu muamelesi yapıyorsunuz,
Peki neden ondan bir şey almaya razı oluyorsunuz?

TARTUFFE *(Polis'e)*

Kurtarın beni bu yaygaradan, beyefendi,
Lütfen, yerine getirin aldığınız emri.

POLİS

Evet, emri yerine getirmek için fazla bekledim şüphesiz,

Tam zamanında hatırlattı görevimi sözleriniz.
Öyleyse infaz için derhal beni takip edin,
İkametinize tahsis edilen hapishaneye gidelim.

TARTUFFE

Kim? Ben mi, beyefendi?

POLİS

Evet siz.

TARTUFFE

Niye hapishaneye gidecekmişim ki?

POLİS

Size söylemek niyetinde değilim niyesini. *(Orgon'a)*
Sakin olunuz, beyefendi, korkuya, telaşa kapılmayınız,
Dalaverenin düşmanı olan bir Kral'ın tebaasıyız.
Bir Kral ki, bakışları okur kalpleri,
Kandıramaz onu iki yüzlülerin marifeti.
Yüce şahsiyeti hassas bir sağduyuya sahiptir,
O her şeyde hakikati görmeyi bilir.
Onda hiçbir şey fazla ileriye varmaz,
Sarsılmaz aklı asla aşırıya kaçmaz.
İyiliksever insanlara ölümsüz bir şan bahşeder,
Ama körü körüne değildir erdeme verdiği değer.
Doğrulara duyduğu muhabbet
Yanlışlara duyduğu nefretten alıkoymaz elbet.
Bu adamda onu faka bastıracak kabiliyet yoktur,
O daha ne ince tuzakları savuşturmuştur.
İlk anda sezdi onun parlak zekâsı,
Kalbinin içindeki bütün alçaklıkları.
Ele verdi kendini sizi suçlamaya geldiğinde,
Yüce adaletin tecelli etmesiyle;
Kral öğrendi ünlü bir düzenbaz olduğunu,
Başka bir isim altında iş tuttuğunu.
Anlatmak uzun sürer yaptığı karanlık işleri,
Ciltleri doldurur yazılsa hikâyesi.
Velhasıl uyandırdı Kral'ın nefretini,
Bu adamın size karşı nankörlüğü ve hainliği.

Kral, bu yaptığını da ekledi öbür pis işlerine,
Beni de memur etti onunla birlikte gitmeye,
Görmek için küstahlığı nereye vardırdığını,
Ve açıklansın diye bu herifin bütün yaptıkları.
Evet, size ait olan evrakı, ki bu herif sahibi olduğunu
söylüyor
Bu hainden alıp ellerinize teslim etmemi istiyor.
Feshediyor kullanıp hükümdarlık yetkisini,
Bütün mallarınızı ona devreden sözleşmeyi.
Ve bir arkadaşınızın firar etmesi sebebiyle
Düştüğünüz suçlu durumu affediyor nihayetinde.
Bir zamanlar onun haklarını desteklerken sizden gördüğü
Gayretkeşlik karşılığında bir ödül bu verdiği;
Hiç umulmadık bir zamanda bile unutmadığını,
İyi bir hareketi karşılıksız bırakmadığını,
Onun gözünde asla değer kaybetmediğini liyakatin,
Kötülükten çok iyiliği hatırladığını göstermek için.

DORINE

Şükür Tanrı'ya!

MADAME PERNELLE

İşte rahat bir nefes aldım şimdi!

ELMIRE

Ne son ama?!

MARIANE

Yani kim derdi ki!

ORGON *(Tartuffe'e)*

İşte gördün mü hain...

CLÉANTE

Aman enişte, yapmayın!
Bu tür bayağılıklara kapılmayın!
Bırakın bu sefil adamı, kalsın kötü kaderiyle baş başa,
Bir de siz yüklenmeyin onu kemiren vicdan azabına.
Bilakis dileyin de, kalbi böyle bir günde
Talihli bir dönüş yapsın fazilete.
Günahından nefret edip hayatına çekidüzen versin,

Ve yüce Kral'ın merhametini kazanabilsin.
Siz de bu arada gidip onun huzurunda diz çökersiniz,
Böyle hoş bir muamele gereğince minnetinizi gösterirsiniz.

ORGON

Evet, iyi söylediniz! Gidelim ayaklarına kapanalım sevinçle,
Teşekkür edelim bize yaptığı iyiliklere.
Bu aslî vazifemizi biraz olsun ifa edebildikten sonra
Karşılık vermeli bir başkasının bize gösterdiği alakaya.
Cömert ve samimi Valère'in aşk ateşini
Güzel bir izdivaçla ödüllendirmeli

SON

DİPNOTLAR (*Tümü Çevirenlere aittir*)

1. Orante: Komşu kadınlardan biri kastediliyor.
2. Dorine burada La Fronde (Sapan) hareketini kastediyor. Oyunda anılan çekmece ve içinde gizlenen evrak Orgon'un bu harekete katılan arkadaşına aittir. La Fronde ise, Fransa'da XİV. Louis'nin çocukluk döneminde, monarşi yönetimine ve Kardinal Mazarin hükümetine karşı girişilen ayaklanmaya verilen addır. İki safhası vardır; Parlamento fronde'u ve Prensler'in fronde'u. Özellikle ikinci safhada Condé Prensi, Paris'e girdiğinde (1652) yağmaya göz yumduğu icin tepki görmüş ve burjuvalar tarafından kentten kovulmuştur. Molière'in kurgusuna göre Orgon da bu burjuvalardan biridir ve Kral'ın tarafını tutmuştur.
3. Sözü edilen mendil, kadınların boyunlarını gerektiğinde örtmeleri için ellerinde bulundurdukları dantelli bir tür yaka mendili.
4. *Azizlerin Hikmeti*: Fr.: *Fleur des saints*; o dönemde yayınlanmış dini bir kitap.
5. Dorine'in alışıldık üslubuna uymayan bu tirat 1667 yorumunda Cléante tarafından ve yalnızca IV. Perde'de söylenmiş.
6. Katlanır sandalye: Bir salonda bir kişiye verilen oturma biriminin şekli onun toplumsal konumuna göre değişiyordu; açılır kapanır sandalyeler toplumsal sıralamada en alt katmanda olanlara verilirdi.
7. Saint-Sacrement tarikatı üyeleri çok sık hapishaneleri ziyaret ederlerdi.
8. Bu parantez arası, Molière'in özgün metninde yer almaktadır.